MOTION.

Re: The Statewide Satyagraha in the Mysore State against the setting up of a one man Commission *re :* the Mysore-Maharashtra Border.

(*Debate continued.*)

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯಕಾಶೀಮಠ್ (ಶಿರಹಟ್ಟಿ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಮೈಸೂರು—ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳನೇಕರು ನಾನಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ, ಕೇವಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಆಡಿದ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುನ್ತನ್‌ಕರ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ಗಡಿಯ ವಿಚಾರ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಜನತೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂದು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಕೂಲಿಯ ರೂಪವಾಗಿ ಕರೆತಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಬಹಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೆಂದು ಕೂಡ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ತಿಳಿಯಲಿ, ಎಂದಿಗಾದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮೈಗೆ-ಮೈ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ, ಅದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಗೋವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಜನದ ಕೊರತೆಯುಂಟಾದಾಗದ ಬೆಳಗಾಂ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದ್ದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುನ್ತನಕರ್‌ರವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುನ್ತನಕರ್‌ರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಅವರು ತೋರಿಸಲಿ, ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂದು ಯಾವಾಗ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರೋ, ಆ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಕದಂರವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬೆಳಗಾಂ, ಕಾರವಾರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದರು. ಆ ಜನತೆ ಶೂರರು, ಬಹಳ ಜನರನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೋರಾಡಿದರು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಇಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ನಾನೇನೂ ಶ್ರೀ ಕದಂರವರ ಸೈನ್ಯ ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರಂತೂ ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕದಂರವರು ಹಿಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಈ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಕಾರವಾರ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ, ಬೆಳಗಾಂ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಕೂಡದು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಸಾರಿಯೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ವಾದ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತ್ತಿ (ಆಹಾರ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಕಾರವಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅವರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾಂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರೂ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು ಅಷ್ಟೆ. ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಸಭೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಓದಿ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ್.—ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜತ್ತಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಂದು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾರವಾರ, ಬೆಳಗಾಂ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುದಾದರೆ, ಹಿಂದೆ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರಿ-ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ ಬಿಲ್ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಆಗ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಗೋವಿಂದವಲ್ಲಭಪಂತ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಪರಿಸಮಾಪ್ತ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಎಸ್. ಆರ್. ಆಕ್ಟನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರ ಮೇಲೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಅಡ್ಜಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಕಲೆತು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ

ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂರವರು ಇದ್ದರು. ಭಾಷೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ. ಆಡಳಿತ ಸೌಲಭ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ minor differences ಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಬಲಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ, ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಡಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಸಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ವಾದವನ್ನು ನಾನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೂಡ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಗಡಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮೈನರ್ ಡಿಫರೆನ್ಸಸ್ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಈಗ ದೇಶ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರತಕ್ಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಎಂದರೆ ಆಹಾರಾಭಾವ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೂಡಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಈಗ ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾರಣ ಎಂದರೆ, ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂಬೈನ ಚೌಪಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಹೇಳಿದ ಜೈ ಹಿಂದ್ ಎನ್ನುವುದು ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೇಳಲಿ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಚವಾಣ್‌ರವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗದಿಂದ ನಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ತಟ್ಟಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗದ ನೇಮಕವನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಿರಿಯರಾದ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿಯವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದರು, ಇವತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಮಿಲಿಟರಿಯನ್ನು ತಂದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರ ಬಲಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡಮೇಟಿಯವರ ವಿಷಯ ಇದ್ದದ್ದು ಬೇರೆ. ಅವರು ಮಿಲಿಟರಿ ತಂದರೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದಾಗ ಜನರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಏನೊಂದೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆತ್ತರೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದರೂ, ಮಿಲಿಟರಿಯನ್ನು ತಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರೂ ನಮ್ಮ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿಯವರು ಹೇಳಿದರು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರತಕ್ಕದ್ದು ಯೋಗ್ಯ; ಅವರು ಏನು ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ನಾವೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಿವಿ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇವತ್ತು ದೊಡ್ಡದಾದ ನಿಪ್ಪಾಣಿ, ಬೆಳಗಾಂ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಾವು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗಡಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ತರಹ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಈ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದೂಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri P. F. D'MELLOW (Nominated).—Mr. Speaker, Sir, when so much is already stated and when so much is already written on the border dispute between Maharashtra and Mysore. It may be asked why

(SRI P. F. D'MELLOW)

I should have anything more to say or add ? But, Sir, if I do not do so, I will be failing in my duty to the State of Mysore and to the citizens whom I represent. My fear arises of certain observations made by certain hon'ble Members of this House, who suggested that there can be only three approaches to this problem: that from the angle of the people of the border who believe that the solution lies in carving away the State and returning to Maharashtra; the other approach put forward by certain hon'ble members is that the solution lies in denying the claims of those who feel that certain areas must be returned to Maharashtra then, again, there was a proposal that there is a third approach and that is, by the State laying claim to areas in our neighbouring States.

Mr. Speaker, Sir, representing as I do, a minority, I feel that it would be very unfortunate the leaders of the two Governments who are shortly meeting, to discuss this matter, were to forget that there are the claims of other citizens of India who happen to have settled in those areas and who feel that there must be other criteria besides just language. Sir, so far as the minority living in these areas is concerned, we feel that the view point of the Mysore Government as set out in this little Hand-Book does represent what is fair and what eminently just. I would like to suggest that there must be some finality about this matter. It appears to my mind that the foreigners who are away from India will think that we are a very controversial people and a very confused people. While we speak and quite rightly too, that our frontieres, our borders with the neighbouring contries like Pakistan and China have been fixed regardless of all the disputes in the previous years, when our late Prime Minister Pandit Nehru said that wishes of the people must be respected, when we say frontiers of Pakistan and Kashmir are already fixed and the wishes of the people have been already determined, I fail to see why we should continue to allow ourselves the latitude that we apperently have because of some lacuna in the State Reorganisation Act.

Sir, I feel that it must be infuriating to our soldiers and air-men on the borders of India to be told that they must be prepared to lay down their lives in defence of the frontiers of India, when we ourselves claim to reopen these questions of our own borders whenever it pleases us or whenever political pressures are brought to bear. Sir, I have no fear if the two leaders are left to themselves, they will have a right approach to the problem because it is only a problem between two governments. The press report shows that the Bombay Congress Committee has now decided that there are other criteria than language and I feel there is a way to solve this problem. After all that is said and done and spoken in this House, I believe the correct attitude today will be not to tie the hands of either leaders who are to meet, by mandates and directions, but allow them the same freedom that we allow to others if it is to be decided that there must be a solution. Sir, I believe the safety of India and the State lies in the hands of these two leaders and as a Member of

the minority, I believe that we must leave it to them to come to conclusions which they consider is in the larger interest of India.

Sir, I say this because we have a very real share and very real interest in the development not only of the larger cities in our State but also little cities that are growing up on our borders. I have only one further observation to make and that is I may be forgiven if I refer to the very unfortunate references that were made yesterday to certain of our fighting forces. I would be failing in my duty if I do not do that since I am a representative of a very large unmber of Ex-Servicemen, being the Vice-President of the Mysore State Ex-Services Co-ordination League. Mr. Speaker, the expression 'mercenary' used when referring to Maharata Light Infantry is most unfortunate. So, regarding our fighting men, I would plead with Hon'ble Members to leave them out of our discussion. It is a very unpleasant thing to hear of references of the nature which I heard yesterday. I am sure nobody meant to say anything disparagingly about fighting soldiers.

Sir, when we see to day a large body of men, scientists, artistes and others leaving their own homes in search of avenues of enployment in other countries merely because the facilities are there, I think we must realise that those who take to soldiering as a prsfession do deserve the same consideration. In a few minutes' time, not very far from this Assembly, will be held a small ceremony where the disabled Goorka soldier will be presented with a wheeled Chair. The disability he suffers from was earned in the service of India. Mr. Speaker, he is a Goorkha and very likely a national of Nepal. He has fought for us and he has given much of his life for the country. Surely, the least we could do is to use expressions that do not sound as though he fights for the pay he receives from a foreign country. I say I feel very strongly that an attack is made on Ex-Service men aud soldiers. When I say that, I am quite sure the Members who used this expression in the heat of the moment did not mean anything disparaging. After all, mercenary cannot have any connotation or meaning it had when a few years ago we were a subject nation. With these remarks, I thank you for the oppartunity given to me.

† ಶ್ರೀ ಎ. ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ (ಮಂಗಳೂರು-2)—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಗಡಿ ನೇಮಕ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಸೂಚಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿದವರಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಆಶೆಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿದರೆಂಬುದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹರಡಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮುರಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಹರಿಹರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆತ್ತ ಹುತಾತ್ಮರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆತ್ತುದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗಾಗಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರದೇನೂ ಸ್ವಾರ್ಥವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗಾಗಿ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹುತಾತ್ಮರು ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಣತೊಡುವುದು ಮತ್ತು ವಚನ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಬದವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

(ಶ್ರೀ ಎ. ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಸ್ವಾಮಿ, ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾರ ಗಡಿಗಳಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ 10 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಬರುವುದಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಆಂಧ್ರದಿಂದ ಬರುವುದಿದೆ, ತಮಿಳು ನಾಡಿನಿಂದ ಬರುವುದಿದೆ, ಕೇರಳದಿಂದ ಬರುವುದಿದೆ. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಆ ಸರಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಜನರನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಇದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸರಕಾರ ಬರೀ ಜನರನ್ನು ಆಳಲು ಆರಿಸಿ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತವಾಗುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ದ್ರೋಹಮಾಡಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತುವುದಾದರೆ ಯಾವಾಗ ? ಕಾಸರಗೋಡಿದೆ, ಮಡಕಸಿರಾ ಇದೆ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬರುವುದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಯಾವಾಗ ? ಯಾವಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಬೆಳಗಾಂ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ, ಕಾರವಾರ ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳು ತಮಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೋ, ಯಾವಾಗ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತೋ ಅಗಲೇ ನಾವೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಚದುರಂಗದ ಆಟದ ಕಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮದು ಡಿಫೆನ್ಸಿವ್, ಅಫೆನಿಕ್ಸ್ ಕೇಸಲ್ಲ. ಈಗ ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವುದರ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನಾವು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬರಬೇಕೋ ಆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗಳು ಕೇಳುವ ಅಗತ್ಯವುಂಟು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಈ ವಿಚಾರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬರದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲೇಕೆ ಬಂತು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವಾಗ ಗೋವಿಂದವಲ್ಲಭಪಂತರು ಹೇಳಿದ ಅಂಶವನ್ನೇಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ? ಅವರು ಇದು ಬರೀ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಜನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷ ಪಂಗಡಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಗಡಿ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದವಲ್ಲಭ ಪಂತರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

This is what Sri Govind Ballabh Pant said in Parliament :—

"A statute that has been passed by Parliament that carried with it not only the support of many members of a particular party, but virtually of the entire House, deserves still greater respect than an ordinary Act that may be passed now and then."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now adjourn for tea and will meet again at 10-30 A.M.

The House adjourned for Recess at Ten of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Ten of the Clock.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair].

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ.—ಈಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮೊದಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆಮೇಲೆ ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುಂದೆ ಬರುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯವೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸದಾಚಾರಗಳು, ಬಾಕಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳು, ಸಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ಇದೆಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇದು ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮುಂಬೈ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಅವರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಜನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು, ಬಾಕಿ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದರು. ಅವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಬರೀ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರೀ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇದು ಬಂದಾಗ ಅಫೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ, ಡಿಫೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಲೆನಿನ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಏನೆಂದರೆ: ಯಾವ ಒಂದು ನ್ಯಾಯ ಲಭಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅದು ಸೋಲಿಲ್ಲದೇ, ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಡಿಫೆನ್ಸ್‌ನಿಂದ ಅಫೆನ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇವೆ ಇನ್ನು ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದ 5 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೊನ್ನೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನೀಲಗಿರಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ, ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಠರಾವಿನವೊಳಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಪಿ. ನಾಯಕ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಅವರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ? ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪಾಪ್ಯುಲರ್ ಗವರ್ನ್ಮೆಂಟ್, ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರ ಬರುವವರೆಗೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಿ. ಪಿ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭ ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಬರೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರದೇ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವುದು ಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದರೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವುಂಟು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ಎಂ. ಈ. ಎಸ್. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಾವು ಸಹೋದರರ ರೀತಿಯಿಂದ, ಸೋದರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದವರು ಮೊದಲು, ನಂತರ ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು, ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಇನ್ನೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಉಂಟೋ ಅದನ್ನು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎ. ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ)

ಈ ದಿವಸ ಆ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ—ಯಾವಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರೋ ಆಗ ಅವರ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದುದರಿಂದ ಈ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಬಂದಿತೇ ವಿನಾ ಇದನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯಜನರೂ ಸಹಾ ಇದನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡದೆ ಇದನ್ನು ಹಾಗೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ್ದರು. ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಲಿಬರಲ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಯಾವ ಸೊಸೈಟಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿಗತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರು ಕರ್ಣಾಟಕ ಲಿಂಗಾಯತ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಲಿಬರಲ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಮಠ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿ ಆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಈ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥಾದ್ದು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವವಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ನಾನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲಿ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಸರಗೋಡು ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಅಲಕ್ಷ್ಯಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈಗ ನೇಮಕ ಆಗಲಿರುವ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೌರ್ನರ್ ಅವರು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಹಕಾರ ನೀಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಇದೇನೂ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನೂ ಕರೆದು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಆಯೋಗದ ನೇಮಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನಿದೆ ಅದು ಬರೀ ಒಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಅದು ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇಡೀ ಜನರಿಗೆ ಸೇರಿದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದಕಾರಣ ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಓಟನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ತಮ್ಮ ಓಟನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮತ ನೀಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವೀಗ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫ್ರೀ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಓಟನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನೀಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಆಶೆ. ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಆ ನೇಮಕವಾಗಲಿರುವ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಏಕೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರು ನಾಳೆ ಯಾರದಾದರೂ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಬೀಳಬಹುದು ; ಅಥವಾ ಬಿದ್ದಾರು ಅನ್ನುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟು ಇದುವರೆಗೆ ತಿರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಆಯೋಗವನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಭಾಗಗಳು ಯಾವು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಆಡಳಿತಪಕ್ಷ, ಇದು ಆ ಪಕ್ಷ ಈ ಪಕ್ಷ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದು ದೇಶದ ಇಡೀ ಜನರ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಗಗಳು ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ

ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಗ್ರಾಮಗಳ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇರಳ, ತಮಿಳು ನಾಡು ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಮಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಅವರಿಗೊಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಏಕೆ? ಅದು ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ಆಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಅದು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಇಂಥ ಸಮಿತಿಗಳ ನೇಮಕದಿಂದ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ಅಂಥ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಕರಿಲಿಂಗಣ್ಣನವರ್ (ಗೋಕಾಕ್-1).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾಲ್ಕು-ಐದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಮೈಸೂರು-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಫಜಲಾಲಿ ಸಮಿತಿ ಒಂದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು ಈಗ ಉದ್ಭವಿಸಿರತಕ್ಕ ಗಡಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟಿನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಐಕ್ಯರಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಪುನಃ ಎತ್ತುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮುಖಂಡರುಗಳು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರ ನಿಲುವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ದುಃಖ ಎರಡೂ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕಾಣತಕ್ಕ ಫೋಟೋಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣತಕ್ಕ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಾಟೇಲರಾಗಲೀ ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖಂಡರು ಯಾರಾದರೂ ಹೋಗಿ ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅಂಥ ಮುಖಂಡರು ಜೀವಂತವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ಒಡಕು ಶಬ್ದಗಳು ಈಚೆಗೆ ಬರಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೆಲವೊಂದು ಮಿತ್ರರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ 5—6 ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇನಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈಗ ನಾವು ಮಾಡಿದಂಥ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ದೇಶವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಜನರನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಿಲಿಟೆರಿಯವರು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಿಲಿಟೆರಿಯವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಚೈನಾದೇಶದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಿಲಟ್ರಿ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕದಂರವರು ಹೇಳಿದರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಿಲಿಟ್ರಿಯವರು ಸ್ವತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು. ಆದರೆ ಅವರು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಾರೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ 7—8 ಜನ ಏನಿದ್ದಾರೆ, ಇವರು ಮಾತ್ರ ಗೊಂದಲಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಚವ್ಹಾಣರನ್ನು ಶಿವಾಜಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವರ ಒಂದು ಬೆಂಬಲದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಉದ್ಭವ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಜಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು. ರೈಲು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು. ಗೋಕಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ 18 ಸಾವಿರ ಜನ ರೈಲ್‌ಗಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಹ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಸಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಜನರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದಂಥವರು.

Sri B. P. KADAM (Karwar).—Point of order. " ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ", Is it parliamentary ? It must be expunged.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri L. B. BIRJE.—[*Marathi*].

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

Sri L. B. BIRJE.—[*Marathi*].

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಕರಿಲಿಂಗಣ್ಣನವರ್.—ಅವರೇ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

Sri B. P. KADAM.—Is it parliamentary ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I do not think there is anything unparliamentary in saying that a person has come to eke out his livelihood. So many people emigrate for purposes of livelihood. There is nothing unparliamentary in that expression.

Sri K. LAKKAPPA (Hebbur).—These challenges should not be allowed.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri N. O. SAMAJI.—[*Marathi*].

ಶ್ರೀ ಕರಿಲಿಂಗಣ್ಣನವರ್.—ಹುತ್ತದೊಳಗೆ ಹಾವು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೇ ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ನಾವು ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The member may please come to the point.

Sri B. P. KADAM.—He seems to have lost his balance. He is pointing his fingers to us. Let him be brought to order.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಕರಿಲಿಂಗಣ್ಣನವರ್.—ಈ ಸರ್ಪವನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು 7ನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಜಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇನಾದರೂ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಜಾಗ ಹೋಗದಂತೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನಾದರೂ ನೀವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ರೇವಣಸಿದ್ದಯ್ಯ (ಸಿರಗುಪ್ಪಾ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿಯ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಂಥ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತ, ಅಪ್ರಾಸಂಗಿಕ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ದೇಶವು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಮುಗಿದುಹೋದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು 10 ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ನಮ್ಮನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಲೀಡರ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಧ್ಯೆ ಗೊಂದಲ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಗಳ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಅಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಇದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಬಂಧುಗಳು ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಈ ಒಂದು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಸಮಿತಿ ಬರೀ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಸಮಿತಿ ಅಥವಾ ಬಹು ಸದಸ್ಯ ಸಮಿತಿಯೇನಾದರೂ ನೇಮಕವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಏನು ಹೋಗಿವೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

[Mr. SPEAKER in the Chair].

11-00 A.M.

1953 ರಲ್ಲಿ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿದುವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ಆಗ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತ ಎಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯಿತು. ಹಾಗೆ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತವಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬರಬೇಕಾದ ಭಾಗಗಳು ಬಾರದೆ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಹೋದವು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಆಗ ಕೆ. ಪಿ. ಸಿ. ಸಿ. ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಕನ್ನಡ ಜನ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡೇಭರರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನೆಹರೂರವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಂತಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮಿಶ್ರರವರ ಅವಾರ್ಡು 1953 ರಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಸ್. ಆರ್. ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಜನ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಕದಂರವರು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರೆಲ್ಲಾ ವೀರರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಚರಿತ್ರೆ ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಆಗ ಇದ್ದ ಹೈದರಾಲಿ ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರೊಡಗೂಡಿ ಹೋರಾಡಿದ ಜನ ಕನ್ನಡ ಜನರೇ ಹೊರತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮರಾಠಿಯವರಂತೆ ಕನ್ನಡ ಜನ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ನಾನು ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳುವುದು. ಈಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಭಾಗಗಳು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಸಮಿತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪವಾಲಿ ಸಂಪಗಾವ್.—ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನು ಈಗ ಎರಡು ಮಾತು ಹೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂತಹ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಜನ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಕಳೆದ ಐದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ದ್ವೇಷ ಭಾವನೆ ಇದೆಯೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ನಾನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಂತಹವರು ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದು ಗೌರವವೂ ಅಲ್ಲ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿರುವ ತನಕ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

(*At this stage the Hon'ble member walked out of the House*).

Mr. SPEAKER.—I am surprised at the conduct of this Hon'ble member. Hon'ble member's name was sent by the whip and not by him. I have been trying to lock at his seat as to where he is, but he was not found anywhere. Members send names and go away. I am surprised. I do not know whether the House carries the impression that this member has not been given a fair chance. Names of 47 members, who were arrested and went to Jail, have been read by me. I have given chance to many of them. The Hon'ble members of the M. E. S. will kindly recollect that except Sri N. O. Samaji everybody has spoken, and I am also giving a chance to Sri Samaji. I am surprised that a statement of this type should come from a member of a party which is in power, casting reflection upon the Speaker. The Hon'ble member may be informed that if he so desires he may come and I will give him the very next chance. But, if he does not choose to do so, it is his mistake and he takes the consequences. He never attracted my eye. I would have given time to those who have participated in the agitation, because it is they who have to express themselves. If there are any other members who would like to participate in the debate, I would like to know irrespective of the slips they have sent. Let the debate take place for ten days, it does not matter.

I may take the House into confidence in mentioning that I am making changes in the Agenda, because the Hon'ble Minister concerned is indisposed. I am sending a supplementary agenda. I am trying to coordinate the maximum quantity of work within any unit of time.

Sri SIDDAIAH KASIMATH (Shirahatti).—Since there are some more members willing to participate in the debate, the time may be extended, Sri.

Mr. SPEAKER.—It may be extended for 20 days; I don't mind. Why don't you put it before the Business Advisory Committee meeting ? This unilateral decision is coming ! at the end of 4½ days ! Members may kindly come and guide me.

I call upon Sri K. Lakkappa to participate in the debate.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಕರ್ಣಾಟಕವಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಬಿಸಿಯಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೊರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1956 ರ ಎಸ್. ಆರ್. ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಆಗ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾದಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಉಗ್ರವಾದ ಚಳುವಳಿಗಳೂ ನಡೆದವು. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಎಸ್. ಆರ್ ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟಿನಂತೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಆ ರೀತಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಾದ ಮೇಲೂ ಅನೇಕ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ತಲೆದೋರಿ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದಂತಹ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿವೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ರಚನೆ ಈಗ ಆಗಬಾರದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಗೊಂದಲಗಳು ಹಾಗೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ದೇಶದ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವಂತಹ ಕೃತ್ಯಗಳಾಗುತ್ತವೆಂದು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ತಜ್ಞರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ವೋದಯ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಅವರು ಈಗ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಡೆದಂಥ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈಗ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳು ಆಗಲೇಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Sira).—A few minutes back what has happened is not really in keeping with the dignity of this House. It is an insult to the Hon'ble Speaker, and it is an insult to this House. I am requesting the Chair to deal with the member to whichever party he belongs, whether it is the ruling party, whether it is the P.S.P. or whether it is the Communist party. It is a disgrace on the part of the member and also on rhe part of the ruling party to behave in such a way towards the Chair.

Mr. SPEAKER.—I think the House knows very well what has happened in the immediate past. So the impression cannot be wiped out. I see there is no personal element here. I have vindicated the honour of the House and such things cannot be said. I think it is best to close the chapter.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—That is true. But it is pricking me. What he said was "that till Sri Baliga is occupying the Chair, I am not going to speak".

Mr. SPEAKER.—That is right. He does not take away my right, my intrinsic power and intrinsic merit. He said that he is not going to participate. Let him not. It is not an iusult either to the House or to me.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—It is not Mr. Magavi that is controlling. There is the Chair to whom we submit. It is an insult to the Chair, Sir............

Mr. SPEAKER.—If Sri, Lakkappa yields, I will ask Sri C. J. Muckannappa to speak. Otherwise it is not possible.

(Sri Lakkappa did not yield)

Mr. SPEAKER.—If there is anything, let us see, but not now. I want the debate to be concluded.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಈಗ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ರಚನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಗಲಭೆಗಳು, ಗೊಂದಲಗಳು, ಚಳವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ಉಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದಂಥ ಸರ್ವೋದಯ ನಾಯಕ ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಈಗ ಪ್ರಾಂತಗಳ ರಚನೆ ಆಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು, ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಾಂತ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪುನಃ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆ ಹಿಂದೆಯೇ ವಿಚಾರವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈಗ ಎತ್ತಲು ಯಾರಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ, ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಒಂದು ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಹೆದರಿ ಈ ದೇಶವನ್ನೇ ಅಕ್ರಮಣಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಇವರು ಮಣಿದರು ಎಂದು. ಇವರು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಗಡಿ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಎ.ಐ.ಸಿ.ಸಿ. ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದ್ದು ದೇಶದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘೋರವಾದ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ)

ಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾದಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅಖಿಲಭಾರತ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಇಂತಹ ಒಂದು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಒಂದು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಇವರು ಜನತೆಯ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡದೆ, ಅಸಮರ್ಥ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಇವರು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮಾತು ಸರ್ವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿ ಒಂದು ಉಗ್ರವಾದಂಥ ಸ್ವರೂಪ ತಾಳಿತು. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಗೇಟ್ ಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಡ್ಡದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಒಯ್ದು ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಾಗಲೀ, ಶ್ರೀ ಚವಾಣರೇ ಆಗಲೀ ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಿಲುವನ್ನು ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಆಕ್ರಮಣ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿದಂಥಹ ನಿಲುವನ್ನಾಗಲೀ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಎತ್ತಬೇಕಾದರೆ ಬಹುಶಃ ಈಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಈ ದೇಶದ ನಾಯಕತ್ವ ಇಷ್ಟು ಬಲಹೀನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ರೀತಿನೀತಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಲಿ ಬೆಳಗಾಂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ಹೋಗಲಿ, ಅಥವಾ ಇನ್ನೆಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಲಿ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕೇರಳಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ, ಬಾಕಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಆಂಧ್ರಕ್ಕೇ ಹೋಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಯಾವರೀತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊನ್ನೆ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಿತಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೀಟು ಕೊಟ್ಟು ಓಟು ಕೊಡಿ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾ ರೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆ ಮರೆತು ಚುನಾವಣೆಯ ಸ್ಟಂಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಹರಿಹರ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಆದಂಥ ಗೋಲೀ ಬಾರ್ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ದೇಶದ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರಿಗೆ ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಯಾವ ಭಾಗ ಗಳೂ ಸೇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸ್ಪಷ್ಟೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಏಕಕಂಠದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಬಹುಶಃ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೊರಗಡೆ ಆಗಲಿ ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟ್ ವಿರುದ್ಧ ಎತ್ತತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧೀ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನು ಪ್ರದೇಶ 10 ವರ್ಷಗಳ ಲಾಗಾಯಿತು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೊ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ನಾವೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಸ್ತರಣೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವೂ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳೂ ಹಾಗೂ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳೂ ಕೂಡ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇದೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಳಿಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಪ್ಪನ್ನಾರ ದೇಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿ, ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಬಯಲು ನಾಟಕ ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ನಾವು ಆ ಚಪ್ಪನ್ನಾರು ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು. ಆದರೆ ನಾವು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ದೇಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರೇ ಹೊರತು ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಬಹುಶಃ ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದ ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

> " No doubt nearly ten years have elapsed since the re-organisation of States has come into effect. On the one hand, it may be taken as a sufficiently long period for solving a boundary dispute. But on the other hand, it may also be reckoned as an experimental period during which the difficulties, harassments or other injuries, if any, caused to the Marathi speaking people on account of their residing in Karnataka might come to light''.

ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಲಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವರೀತಿಯ ನೋವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಧೃಢ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನಾಗಲೀ ವಿವಾದವನ್ನಾಗಲೀ ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಕಳಿಸಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಬೆಳಗ್ಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಒಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ಬೆಳಗಾಂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು, ಕಾರವಾರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಸೇರಬೇಕು, ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅವಕಾಶವೂ ಕೂಡ ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈರೀತಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಉಗ್ರಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳು ಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭಾಗದವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಈ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನೋ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನ್ನೊ ನೇಮಿಸಿ, ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಕಾನೂನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಂಥಾದ್ದು ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕತನ ಮತ್ತು ದೇಶದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ನಮ್ಮ ಅಹವಾಲಿಗೆ ಒಪ್ಪದೆ, ಮಣಿಯದೆ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಯೂನಿಟರಿ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಗಬೇಕು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತಾನೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರದ ಮಮತೆಯಿಂದ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆ ಕಾಪಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಫೆಡರಲ್ ಸ್ಟೇಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಯೂನಿಟರಿ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ನಾಯಕತ್ವ ಬೇಡ. ನಮಗೆ ವಿ.ಪಿ. ನಾಯಕರ ನಾಯಕತ್ವ ಬೇಡ. ಎಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ರದ್ದುಮಾಡಿ ಯೂನಿಟರಿ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ತಜ್ಞರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಗಡಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತಲೆದೋರಿ ಚೈನಾ ಮತ್ತು ಪಾಕೀಸ್ಥಾನದವರು ಧಾಳಿ ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಬಾರದು ಇದು ಆಗುವುದಾದರೆ, ನಾವು ಏಕಕಂಠದಿಂದ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತವಾದ ಯೂನಿಟರಿ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಗಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ದೇಶದ ಸುಭದ್ರತೆ ಉಳಿಯಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ರದ್ದು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ (ಪಾಳ್ಯ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು 4 ದಿವಸದಿಂದಲೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಚರ್ಚೆ ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಆದೀತು ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗ ನೇಮಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ 7ನೇ ತಾರೀಖು ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ನಾಯಕತ್ವ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಹೊರಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತಪ್ಪೋ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೋ, ಆಯೋಗ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

11-30 A.M.

ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಈ ಸಭೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಳೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನ ನಾವು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನ ಕಾನೂನು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಗಡಿಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಡಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿದೆಯೋ ಆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಪುನರ್‌ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಬಾಹಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ರಿವ್ಯೂ (review) ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಮೇಲೆ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ನೆಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ 10 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ರಿವ್ಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕ, ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿರತಕ್ಕ ಗಡಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈಗ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ, ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಉದ್ದೇಶ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸಸ್ ಏನು, ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏಕಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇಂಥಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡೀ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಏಕಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲೀ, ಸರ್ಕಾರ ವಾಗಲೀ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು, ಸ್ವಾಮಿ, ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅನುಭವಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣತರೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೋ ಅಂಥವರ ಮನಸ್ಸೂ ಸಹ ಈಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಒಂದು ಭದ್ರತೆಗೆ, ದೇಶದ ಒಂದು ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಈಗ ಪರಿಣತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಸರಿಪಡಿಸು ವಂತಹ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನತೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೊರಟರೆ ಆಗ ಕೆಲವರು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 70 ರಷ್ಟು ಜನ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರು ಇದ್ದರೆ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಜನ ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಣತರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಡಳಿತದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಜನತೆಯ ಭಾಷೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬಹುದು, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಆಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಂತ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದರು. ಆದರೆ ಅದರ ರೋಗ ಈಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದವರು ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದು ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಅಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಯವರ ಒಮ್ಮತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಈ ತಿಂಗಳು 7ನೆಯ ತಾರೀಖು ಬರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹ ಈ ಗಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣ ಬೇಕು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರೆಂದು ಅನೇಕ ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳು ವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಅದರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಅವರು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮೂರು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಆಡಳಿತ ಲೋಪದೋಷಗಳೂ ಇವೆ. ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಇವೊತ್ತಿನದಿವಸ ಯಾವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ದಾಗಿ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ, ದೇಶದ ಜನಜೀವನ ಸುಗಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೋ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇವೊತ್ತು ಆಡಳಿತ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ)

ಪಕ್ಷದವರು ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡುವಾಗ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಹಾನಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಕಾಲವೂ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು, ಜನಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯವರಾಗಲೀ, ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ ಯಾವ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ಸಹ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ 4-6 ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿಸುಬಾವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿತ್ತು? ಇಂಥಾ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಪಮೌಲ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೇ? ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಯಾವರೀ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕೂಲ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ, ಸಾರ್ಥಕ ಇಲ್ಲದೇ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡಾಂತರಕಾರಿಯಾದ, ಜನತೆಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣವೇ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಸಪ್ಪನವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಎಸ್. ಆರ್. ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜೋನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮುಖಾಂತರ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅಂಥ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಾಗಲೀ, ಮೈಸೂರಿನವರಾಗಲೀ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದರಲ್ಲೂ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈಗ ಹೊರಗಿವೆ. ಈ ಮಾತು ಯಾವಾಗಲೂ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಗೌರ್ನರ್ ಅಡ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಳಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನೀಲಗಿರಿ, ಕಾರವಾರ, ಹೊಸೂರು, ಮಡಕಶಿರ, ಕಾಸರಗೋಡು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಏನು ಇವೆ? ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಲೀ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಹುಶಃ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಗೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಒಂದು ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಯಾವ ಒಂದು ಗಂಡಾಂತರ ಬರಲಿದೆಯೋ ಏನೋ, ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಆಯೋಗದ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಏನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಯ, ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆಯೋಗದ ನೇಮಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಆಗಬಾರದು; ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಹಾನಿಯಾಗಬಾರದು. ಈ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಸರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ, ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಪರಾಧಗಳು ಜಾಸ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತಾ, ಜನತೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಈ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಎಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೊಂದಲವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆ ಅಪರಾಧಿ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಧಾನಿಯವರು, ಎರಡನೆಯ ಅಪರಾಧಿ, ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿ ಚೌವನ್ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಅಪರಾಧಿ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member will kindly revise his language.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಈ ಮೂರು ಜನ ನಾಯಕರು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಚುನಾವಣೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ನಮಗೆ ಅದು ಸೇರಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದು ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ಏನೇನೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಕೂಡ ನಮಗೆ ಮಡಕಶಿರ ಬರಬೇಕು, ಕಾಸರಗೋಡು ಬರಬೇಕು, ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬರಬೇಕೆಂದು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ಕಡೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಇವರು ಈ ಕಡೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇ ವಿನಾ ಇವರಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖಂಡರು 7 ಜನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೂ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಲ ಕೂಡ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ, ಇವರು ದೇಶದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜನರು, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಡಿ ವಿವಾದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವರನ್ನು ಆರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರ ಭಾವನೆ ನೋಡಿದರೆ, ಅವರ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ತತ್ವ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಯವರಂತವರು ಅನೇಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಬಹಳ ಜನ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಕುರಿಯ ಕತೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಆ ಕತೆಯು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ಕುರಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಸ್ ಹಾಕಿದನಂತೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ಕುರಿ ಸತ್ತು ಹೋಯ್ತು. ಇನ್ನು ಕುರಿ ಸತ್ತುಹೋಯ್ತಲ್ಲ ಕುರಿಯ ಚರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ವ್ಯಾಜ್ಯ ನಡೆಸೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚರ್ಮ ಕೂಡ ಕೊಳೆತು ಹೋಯ್ತಂತೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕೇಸೇ ಫೈಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಜನರು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖಂಡರು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿಲ್ಲದೆ ಏನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಜನರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಏಕಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು ? ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ? ಕೆಲವರು ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಬರಬೇಕು, ನೀಲಗಿರಿ ಬರಬೇಕು, ಮಡಕಶಿರ ಬರಬೇಕು ಎಂದು. ಆದರೆ ಅದು ಏಕಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗ ಆದರೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮೂರು ಜನರ ಆಯೋಗ ಆದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ, ಮೂರು ಜನ ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಕಮಿಟಿ ಇರಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಚುನಾವಣೆ ಆದ ನಂತರ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬರಲಿ, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡುವುದು ? ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡಲಿ ಎಂದು ಇನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕುಲುಮೆಗಳು ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿವೆ. ಸಣ್ಣ ಕುಲುಮೆಗಳೂ ಇವೆ. ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದೇ ನೀವು ಈಗ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು. ಅಂಥಾದ್ದು ಬೇಡ. ಅಧಿಕಾರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಇತ್ತ ಸಂಜೀವರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ 'ಏಂಟಿಕೆ ? ಜಟ್ಲು ಚಪ್ಪು ವದ್ದಂಡಿ' ಎನ್ನುವುದು, ಅತ್ತ ಕಾಮರಾಜರವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ 'ಒನ್ನು ಸೊಲ್ಲ ವೇಂಡ, ನಾನ್ ಎಲ್ಲ ಪೇಸಿರ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪಾಡ್ ಇಪ್ಪಡಿಯೇ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರ ಬೆದರಿಕೆಗೂ ಜಗ್ಗದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಕ್ಕಪ್ಪ ನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಳಿಂಗ' ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದು, ಅವರು ಇಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ)

ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೆಲ್ಲಾ ನಮಗೇ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು, ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ವೋಟುಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಇತರರ ಪಾಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲವೆಂದು ಈ ನಾಯಕರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಡಕಶಿರ, ಕಾಸರಗೋಡು—ಈ ಭಾಗಗಳ ವಿಷಯದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಇತರೇ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಇಂದು ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಈಗ ಗಡಿಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೆತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆ? ಇದ್ದಮೇಲೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಚುನಾವಣೆಯಾದನಂತರ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು—ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ. ವಸತಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Now I am referring to those who might have liked to express their views with regard to the views of the M. E. S. members. Sri B. R. Suntankar has taken 88 minutes ; Sri B. P. Kadam has taken 37 minutes...

Sri B. P KADAM.—Including interruptions.

Mr. SPEAKER.—I do not want any interruptions when I am speaking. Let him verify and tell me.

Sri V. S. Patil has taken 47 minutes; Sri Bapu Rao Hulsurkar 17 minutes and Sri L. B. Birje 10 minutes. If Sri Kadam makes a request in writing, I will also find out how many times he was interrupted and how many members interrupted and he may add it to that. Let us do things properly. That is what I am trying to see. I mention this to Sri Samaji to show that every viewpoint is covered. There may be a view which I am not aware of and the hon. member may be aware of. So, let him not repeat what is already said.

Sri N. O. SAMAJI.—[*Marathi*]

Mr. SPEAKER.—I have heard the member patiently. There is no new point.

12-00 NOON.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್, ಸ್ವಾಮಿ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸ್ವಾಮಿ.

Sri N. O. SAMAJI.—[*Marathi*]

Mr. SPEAKER.—May I understand that he created the agitation for this purpose?

Sri N. O. SAMAJI.—[*Marathi*]

Mr. SPEAKER.—Order, order. The member will resume his seat. There must be some limit. If the member speaks anything more I will ask him to retire. I call upon Sri Keshavamurthy to speak.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ (ಗಂಡಸಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಎಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ಮೊದಲು ಹಿಂದೂದೇಶದವರು ಅಥವಾ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್, ಆಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಅಥವಾ ಮೈಸೂರಿನವರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ತಪ್ಪು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾದವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಷ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ 140 ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ತರಹ ವಾದವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಅವರು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉಜಬೆಕಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಇದೆ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ತರಹ ಜಗಳ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ?

ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೋ ಬಂದವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಜರ್ಮನ್ ರೀಜನ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ರೀಜನ್, ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ರೀಜನ್‌ಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆ ಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಕಲಿತು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ತರಹ ವಾದವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ವಾದಗಳನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಇದೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದೇಶಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಇವೆ, ನಾವು ಅವರೊಡನೆ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಾವು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ನಾವು ಈ ಶುಷ್ಕ ವಾದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿ ದ್ದೇನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರವಾಗಿರುವವರು 7 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳು ತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮರಾಠಿ ಜನರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇಂದು ದೇವರ ಸರಿಸಮಾನರಾದ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಫೋಟೋವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕೂಡ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕೇಳು ತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಾಂಧವರು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವು ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಫೋಟೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅವರು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಬಂದ ಜನರು ಸರ್ವೆ ಕೆಲಸ, ಭೂಮಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿದರು, ಅವರಿಗಿಂತ ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರು ಆಗ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯ ಹೊಂದಿ ಅವರಿಗೆ ಶಹಬಾಸ್ ಗಿರಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಎಂಜಿನಿ ಯರುಗಳು ಹೋಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ರಾಜಕೀಯ ವಾದ ಮಾಡುವುದರ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು? ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು, ನಾಳೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳು ವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ತಂದು ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಕೆಲ ವರು ಲಾಯರುಗಳು. ಅಂಥವರು ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಬೃಹದಾ ಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ವಿವಾದವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರಿಗೂ, ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರವರೆಗೂ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವಾದರೂ ಏನಿತ್ತು? ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆ ದರೆ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಇವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಿಪಾಯಿಗಳು, ಇವರು ಮೈಸೂರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಬೇಧಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬರುತ್ತ ದೆಯೇ? ಈ ದಿವಸ ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಭಾಷಾ ವಾದವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ರಚಿಸಿದರು. ಅದು ತಪ್ಪೋ ನೆಪ್ಪೋ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ವಾದಮಾಡುವುದು

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ)

ಸರಿಯೇ ! ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೆತ್ತಿದರೂ ಕೂಡ ಚಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ನುಣಪು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಹ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು; ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು; ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಬೇಕು, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಬೇಕು, ರೀಜನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಭಾಷಾವಾರು ಗೊಂದಲವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು, ಬಿಟ್ಟರೆ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಜನರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ನಮಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಾನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಛಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಮರಾಠಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮಾಡಲಿ, ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅದು ಬಳಕೆಗೆ ಬರಲಿ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕನ್ನಡ ಬೇಡ ಮರಾಠಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೈಸೂರಿನವರು ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕು. ಅದು ಮುಖ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ, ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ರೀಜನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆ ಯಾವುದಿರುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸರಿಸಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರವೇ ನಡೆಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡದೆ ರೀಜನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಹೀಗೆ ಈ 3 ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಡಿವಿಜನ್ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರವಾಗಲಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೇಶವನ್ನು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡುವುದು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಕ್. ರಾಜಕೀಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಒಂದು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಕ್. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ ! 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಈ ವಿಚಾರ ಉಲ್ಬಣವಾಗಬೇಕು ! ಇದುವರೆಗೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ? ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ 7 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರು ತಾವು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಗಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ ? ಈಗೇಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಬಂತು ! ಅವರ ದೂರದ ಉದ್ದೇಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದೇಶದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಭಾಷಾವಾರು ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಷೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 7ನೆಯ ತಾರೀಖು ಬರಲಿದ್ದಾರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರಬೇಕು, ಭಾಷಾವಾರು ಗೊಂದಲ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು, ಕೆಲವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ ! ತಮಿಳರು, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯವರು ಮುಂತಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ತಮಿಳು ನಾಡಿನವರು ಬೆಂಗಳೂರು ತಮಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಈ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲಿದೆಯೇ ! ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತದ ಕೂಗಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಶಿವಾಜಿ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು, ಅವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು, ದೈವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಭಾಷಾವಾರು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡಬಾರದು, ಇತರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to know whether there is any other member who wants to participate in the debate excluding the Chief Minister or any of the Ministers who may intervene hereafter. I find that Sri Saranappa wants to participate.

[*Sri A. R. Panchagavi rose to speak.*]

Sri T. N. MADAPPA GOWDA.—Sir, before the Deputy Speaker begins his speech, we would like to know the views of the Chair on the Konkani and Marathi languages.

Mr. SPEAKER.—Kindly refer to the proceedings. I have already made it abundantly clear and I continue to hold the same opinion.

Sri A. R. PANCHAGAVI (Sampagaon).—Mr. Speaker, Sir, without entering into the controversies I wish to refer to some injustices that have already occurred and that might occur on account of this linguistic division of our country. I come from an area which is part of Belgaum District and when Mysore State was carved out Ghataprabha was thought to be one of the major projects and the Engineers' opinion was that it was one of the very important projects that ought to have been finished early. Even from the national point of view, it was said to be a very important irrigation project.

An envisaged early the project was like this. Two major dams were to be constructed one at Hadalga and another at Ajra on the river Ghataprabha and the Left Bank Canal as already existing was to be continued up to 72 miles over the branch extending to more than 50 miles and the Right Bank Canal was to be taken up right from Hadalga itself. The whole scheme would have brought under its command about 11 lak acres and the area to be irrigated was 7 lakh acres. After the reorganisation of States the dam sites of Hadalga and Ajra went to Maharashtra and when Mysore wanted to get these areas for implementation of the scheme, the linguistic division came in the way and so it is our unfortunate lot that even now the entire Ghataprabha scheme has not been completed. Even the foundation has not been completed. We have not only lost several lakhs of tons of foodgrains that ought to have been grown by this time, but we are permanently deprived of more than a lakh of acres getting irrigation facilities. This is most fertile area. Immediately after States reorganisation the Chief Minister of Maharashtra was approached for the site for the construction of the dam there. He is now the Defence Minister of India. I do not want to say anything against anybody, but the fact is that we were not allowed and we were not given the facilities for implementing the scheme as orginally planned before State reorganisation and after State reorganisation Maharashtra came in the way of this scheme and we were not allowed to execute this scheme and there by we are now permanently deprived of the benefits of irrigation for these 1 lakh acres from Yergaty (down to Badami). If this is going to be the result of State reorganisation, I for one would always oppose any move now for re-dividing any of this border areas or to re-allot some border area to another State without considering the economic aspects of the country. In our emotion,

(SRI A. R. PANCHAGAVI)

we are likely to neglect the development of the country. This is what actually happened in the case of Ghataprabha. So I appeal to the Hon'ble member Sri Kadam to think of all the developmental aspects of his own area. The kalinadi scheme which is a boon to Mysore will suffer from the claims that have been put forward for Karwar. Of cource, really speaking they have no claim for Karwar. It is not on the border and it does not in any respect belong to Maharashtra, nor can any person rightly lay claim for it. Supposing for argument sake it is a correct claim, then our Kalinadi scheme and the Karwar harbour both will suffer and the economic development of that area will completely suffer. If these are the consequences going to flow from reorganisation of States or from the redistribution of boundaries, I for one will always oppose, it. With that end in view, we have been opposing this move for appointment of one man Commission or three-men Commission.

Another aspect that has got to the taken into consideration is this. All along we have been agitating over this question, but I would submit that the common man is not so much concerned about this whether he remains in one State or goes to another State, as far as the common man is concerned, he is not very much concerned with it. What he is concerned with, is, the economic development and the over-all development of the country as a whole. But in our emotions, we are apt to forget this factor, and we begin to fight amongst ourselves for areas. People who are placed in high offices ought to think of the whole of India as such and not of parts, but unfortunately even they enter into such minor conflicts. I was pained to learn from papers the other day that when our Chief Minister asked for a few months' time to settle these issues with the Chief Minister of Maharashtra, the Defence Minister of India was willing to give only two week's time. If this is the State of affairs, if this is the spirit in which we are entering into controversies, woe be to our country. I for one will always oppose such a move for division of the country by any person howso ever highly placed he may be. I do not wish to enter into controversies about the merits of the case. Facts and figures have been placed from both sides. I do not want to deal with them at the stage. I only wanted to place before the House the developmental aspect of the case. I thank you, sir, for giving me this opportunity.

‡ಶ್ರೀ ವಿ. ಶರಣಪ್ಪ (ದೇವದುರ್ಗ).—ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗ್ಗ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ತಂದಂತಹ ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಒಂದು ವಿರೋಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಈ ಭಾಗಗಳು ನಮ್ಮವು ಆ ಭಾಗಗಳು ನಿಮ್ಮವು ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವನ ವಾದವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಗಂಡಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೆಲವೊಂದು ಜನರ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಇಚ್ಚೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು

ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ಭಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ್ದು, ಆ ಭಾಗ ಕನ್ನಡಿಗರದು, ಈ ಭಾಗ ಆಂಧ್ರರದು, ಆ ಭಾಗ ಕೇರಳದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವುದು, ಈ ವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದುದಲ್ಲ. ಮತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ದಿವಸ ಹೇಳಬಹುದು.

12-30 P.M.

ಎಸ್. ಆರ್. ಸಿ. ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಜನರು ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಸೇಕಡ 70ಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕದೇ ಆಗಿದೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 208 ಜನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿದ್ದೇವೆ. ನಿಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು ಕೇವಲ ಏಳು ಜನರಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಸೇಕಡ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರೂವರೆ ಆಗಬಹುದು. ಈ ದಿವಸ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಆ ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಜನರು ಸೇಕಡ 70ಕ್ಕೂ ಮೇಲಿದ್ದು, ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈ ಭಾಷಾವಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಂದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿಯೂ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿಯೂ ಅವು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ 10 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ; ಕೇವಲ ಮೂರೂವರೆ ಪರ್ಸೆಂಟಿರತಕ್ಕ ಮರಾಠಿ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಒಂದು ಹಟಮಾರಿತನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೂ ಒಂದು ಕಳಂಕವನ್ನು ತರತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ ; ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಇಂಥ ಒಂದು ಗಡೀ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರತಕ್ಕದು ಕೇವಲ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇನ್ನಿತರೇ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಆಂಧ್ರ, ಕೇರಳ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು, ಒರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಪುಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಯಾವ ರೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ, Terms of Reference ಎಂದು ನಾವೇನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾವಣಿಕೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಉಚ್ಛ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇತರ ತಜ್ಞರಿಂದಾಗಲೀ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನತೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗೇ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಪಿ. ನಾಯಕ್‌ರವರು ಬರುವ ತಿಂಗಳು 7ನೇ ತಾರೀಖು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಅವರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದೊಂದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ terms of referenceನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅಂದರೆ, ಒಂದೆರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಅಥವಾ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಗಡಿಯಿಂದ ಇತ್ತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅತ್ತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ಫಾಸಲೆಯೊಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಸೇಕಡ 70ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಒಂದು ಭಾಷೆ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುಂತೆ ಹೊಂದಾವಣಿಕೆ ಆಗುವುದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ terms of reference ರಚಿಸಿ ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಉಚಿತವಾದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಆ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಪಾಕೀಸ್ತಾನಗಳು ವಾದಿಸಿದಂತಾಗಿ ಅಲ್ಲೇನು ಒಂದು ಪರಿಣಾಮ ಈ ದಿವಸ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆಯೋ ಅದೇ ಪರಿಣಾಮ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಯಾವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೂ ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಹಟಮಾರಿತನದ ವಾದದಿಂದ ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳು ಇತ್ಯರ್ಥ

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಶರಣಪ್ಪ)

ವಾಗಲಾರವು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೊಂದಾವಣಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಒಪ್ಪದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅದು ನಾಳೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಮುಂದೆ, ಎ.ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಯ ಮುಂದೆ ಆನಂತರ ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟಿನ ಮುಂದೆ ಬರಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕೇರಳ, ತಮಿಳು ನಾಡುಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆನಂತರ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಭಾಗಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಇಂಥ ಒಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳಗಾಂ ನಮ್ಮದು ಎಂದು ಅವರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡರೇನು ಹೇಳಲಿ? ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಗಡಿ ನಿರ್ಣಯ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಇಲ್ಲವೇ ಮೂರು ಜನ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಇರಲೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಭಾರತಕ್ಕಿರುವ ಒಬ್ಬ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಬದಲು ಇಬ್ಬರು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡತಕ್ಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕರಾದವರಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆ, ಶಾಂತಿ, ಸಭ್ಯವರ್ತನೆಗಳಿರಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಹೊಂದಾವಣಿಕೆಯಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಹ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಇದನ್ನು ಬಿಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 208 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರದೆ ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇಡೀ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ನಾವು ಇದು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ತೀರ್ಮಾನದ ಪರಿಣಾಮ ಎರೆಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏಕ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† **Sri M. SRINIVASA NAYAK** (Mangalore-1).—Mr. Speaker Sir, I do not want to speak at length on this subject. I only wish to touch upon the point pressed by the Maharashtrian friends who say that Konkani is a dialect of Marathi. I want to say that Konkani and Marathi languages are not subsidiary to each other. Konkani has a heritage and indepence of its own. As you were pleased to remark at an earlier date, Konkani is a language spoken by gods. It is such a sweet language that today even non-Konkani people also are trying to learn that language and speak that language. It is such an independent and comprehensive language; that it is not dependent on any other language for words. So, our Maharashtrian friends in this House or anybody outside cannot sit in judgement on that Konkani is a language which is very old and which is spoken from nearly four thosand years. It is not a language which is dependent on any other lanaguage, because Marathi or any other language is a subsidiary language of Hindi.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಗೆ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ನಾಯಕ್.—ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣ ಭಾಷೆ ಇತ್ತು ದೇವನಾಗರಿ

ಅಲ್ಲ. We are not borrowing the Devanagari script to communicate the language of Konkani as is done to communicate the language of Marathi. So, if the Maharashtra friends were to say that Konkani is a subsidiary of Marathi, we, Konkani speaking people strongly refute it. I feel even my friend, Sri Kadam will agree with me in this respect.

Sri B. P. KADAM.—I oppose you strongly.

Sri M SRINIVASA NAYAK.—I am going to refute the allegation of Sri Kadam and say that Konkani is an independent language and it is not a dependent language on Marathi. So, the people in this State or people in Maharashtra State or people residing in the borders of the State are not only speaking Marathi, but speak Konkani also and it cannot be taken as the subsidiary language of the Marathi people.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Do you mean to say that because Konkani is an independent language, you want a separate Konkani State ?

Sri M. SRINIVASA NAYAK.—I do not subscribe to that view nor we want to have a Konkani State. There is a drama and a poem written in Konkani and even Bhagavadgita is translated into Konkani and the medium of Kannada is used. I would like to say only a few words. In the year 1923, when Mahatma Gandhi wanted to divide this country on linguistic basis, he wanted to have Mysore State with the districts of Belgaum and South Kanara extending upto Tirukarapur. Neither Maharashtra nor Kerala friends raised any objection that the State as envisaged by Mahatma Gandhi is not a viable State. In the year 1924, when the A.I.C.C. was held in Karanataka area, it was held in Belgaum. But, when the S.R.C. came, they divided South Kanara district between Kasargod and Manjeshwar and the South Kanara people have already stated that it is not reasonable. Kannadigas in Kasargod, nearly 2 lakhs of people, were always feeling that the Mysore Government was not prepared to force the issue of getting a fair deal from the opening of the mutual border, because no other border issue has been opened. But, since the Chief Minister has been urging to include the issue of ther contiguous areas in Maharashtra as well as Kerala in the purview of the Commission, these issues have to be reopened. Kannadigas have been pleased that their cause has been championed by the Mysore Government. I wish to express on this occasion that the decision taken by the Chief Minister is one which has been avowed by the people of Kasargod, because they expect that justice will be done to them. The border issue between Madras and Andhra has been settled by mutual agreement. The boder issue between us and Andhra has also been settled by mutual agreement. Such issues have to be resolved either through negotiation or by a Commission or arbitration. The course that is to be adopted will be to apppoint a Commission and the Commission's report will come before the Government of India and the Parliament and any adjustment required could be affected thereafter. So, our Chief Minister has been wise enough to select the wisest course of agreeing to one-man Commission. Whatever report the Commission

(SRI M. SRINIVASA NAYAK)

gives will not be final. It will have to be decided by the Government of India. As Mysoreans we can press our claim so that justice is done to us as well as to Maharashtra. I would like that this border issue should be settled as early as possible as it has been hanging for the last 10 years. Since we have accepted the principle of minor adjustments, it is not fair on our part or on the part of Maharashtrians to keep this issue alive for any length of time. It is very wise on the part of our Chief Minister to agree to the one-man Commission and that one-man Commission will be appointed by the Government of India. But the Government of India has not so far taken a decision to appoint the one-man Commission. It is only the decision of the Working Committee. I do not know whether we are competent to discuss the decision of the Working Committee. When it becomes the Government's decision, I think, this House could have taken note of it. Any way, we have discussed the matter for the past four days, and I think, we as representatives of the people have to give a clear lead. We must tell them what the facts are. It is very easy to mislead the masses. We, as representatives of the people, have got a real responsibility on us to say that these are all the facts and tell them what is to be done in the interest of the country. It is the time when we have to look to our borders, to the China border as well as the Pakistan border. But, we cannot consider the present issue as a border issue, because this is a settlement between two neighbours and between the people of the Union of India. Taking that as the criterion, I think, the Commission, which is going to be appointed by the Government of India, will really go into the question of the border—whether it is minor adjustment or whether it is a question of transferring a few villages—it is left to the Commission, by examining all the parties concerned taking the relevant factors which prompted the S.R.C. to carve the Mysore State. I strongly feel that the one-man Commission, which is going to be appointed will do justice to all of us and justice to South Kanara in getting back the part which South Kanara has lost.

Thank you, Sir.

Sri S. GOPALA GOWDA.—Sir, the Hon'ble member said that the Hon'ble Chief Minister has done well in accepting one-man Commission. Why the Hon'ble Chief Minister did not ask the Working Committee to add the disputed areas of Andhra and Karnataka and also Madras and Karnataka. Why those areas have been left out of the purview?

Mr. SPEAKER.—Would it not be a better question to the Hon'ble Chief Minister to answer when he participates? We are having the Chief Minister when we assemble again in the afternoon. I think, the best viewpoint, exposition, best approach will come.

Sri G. V. GOWDA.—We can interrupt the Chief Minister.

Mr. SPEAKER.—It is a methodical, regular traffic. Only clarifications are allowed. Any interruption will be taken serious note of.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, I have sent a Privilege motion.

Mr. SPEAKER.—I will look into it.

The House will now rise to meet again at 3 P.M.

———

The House adjourned at Fifty Minutes past Twelve of the Clock and re-assembled at Three of the Clock.

———

[MR. SPEAKER in the Chair].

Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—Mr. Speaker Sir, during the last four days this question of border between Mysore and Maharastra as also incidentally between Kerala and Mysore has been discussed. Sir, let me thank you on behalf of the House that you have been more than kind and courteous to all sections of the House and everybody had his say in the matter. I regret that a member of my party was unnecessarily upset over it and he had no reason to be so. I regret that he should have expressed himself like that. You have also been kind enough to this small group of members *i.e.*, M. E. S. who had their say in the matter. Of course they have been saying the same things over and over again and as I listened to them they have more fiction than fact and possibly more of emotion than reality and possibly emotion is the only stock in trade they have got. This question has assumed importance not so much because of the decision taken by the Working Committee of the Indian National Congress that this matter of dispute between Maharastra and Mysore and Mysore and Kerala be recommended to be taken up by an One-man Commission to be appointed by the Central Government. It is the recommendation made by the Working Committee to the Government of India. The Working Committee of the Indian National Congress is an important body and its decisions have far reaching consequences and weight. But in this case, the repercussions and the reactions in Mysore have been such as would open the eyes of anybody, who have got eyes to see and a mind to think. In fact it is said that I was a consenting party to this resolution and my friends have been making much of it. I am sure some attempt was also made even in Delhi to take statements from the members of the Working Committee that I was responsible for and I was a very willing party to this decision and these friends have been told by my colleagues of the Working Committee that they are doing something wrong. Actually I opposed this resolution and I pointed out to the Working Committee that this was not a reasonable or a timely decision to be taken. I submitted that this is not the time to take up this question about border as it will not merely confine itself to the borders between these three States but will have repercussions everywhere in India and that

(SRI S. NIJALINGAPPA)

this is a matter which has been going on for about 10 years and this need not be opened up now. But things happened. In the Working Committee I may take the House into confidence and say the concensus in the Working Committee is taken and decisions recorded. Let it not be said that I was willing party. I pointed out to the Working Committee what the result would be, But the decision itself is so vague and indefinite without any point in it, and I thought that it would pass off. The very next day in Belgaum when some representatives of the press met me and asked me I told them this is a decision which has been taken under peculiar circumstances and it has no point in it and it can have no direction and positiveness unless the terms of reference were decided upon before the Commission can be appointed or comes into operation. Even then I advised my friends that they need not be unduly upset as to why the decision was taken. I need not go into details.

But a decision was taken that they may recommend for the appointment of a One-man Commission and possibly that an old man who was fasting was to some extent responsible. I know these exhibitions are happening very often. I may point out even at this stage that this agitation for merging large areas which are now included in Mysore State into Maharastra has been going on not so much inside the Mysore State but very much outside. When these new States were formed there was some sort of noise raised, some commotion made and some unruly acts indulged in Belgaum. But they have died and the whole agitation as I see is carried on not in Belgaum District, not in Karwar District, not in Bidar District, but mostly outside and at the time when the A. I. C. C. was held and more so in the Maharastra State itself. Therefore, I submit that this agitation which is given so much of importance is not an agitation of the people concerned inside the State, but outside and I do not know why they are doing it. It surpasses my imagination as to why this should begin again. Even the M. E. S. party as such was not in existence in the year 1957 when the first elections were held. It only came into existence in 1960. Therefore they cannot say that the people have been expressing all along in fovour of Maharastra. Before I come to these details I may submit that this decision was taken because some old man was fasting. That old man who is fairly famous in India is none other than Mr. Senapathi Bapat. He is an old man possibly 83 or 84 and it has become a fashion for him to fast and to do something sensational and when some of my friends asked him why he did this, he said : one of my friends challenged me to fast and I fasted. Samething had happened a few years ago when the old man was challenged to do something which did not concern him directly; he said he would tie himself hands and feet and sink himself in Moosa and Mootha junction. This is the sort of man whose antics were to some extent responsible for this. But it was understood that this working committee decision

was just to kill time. Nobody thought of it seriously. But one thing has happend which has made everybody open his eyes regarding the reactions in Mysore State. The Kannadigas as a class in the entire State were upset over it. There has been a growing feeling among friends here that whatever Maharastra says, will be done by the Working Committee or by the Central Government. Whether they have any good reason or not, we will have to take notice of this fact that there is suspicion in the minds of large sections of our people that the Central Government and the Working Committee may just listen to whatever be the pressure from Maharashtra and that they will yield to that pressure. I do not agree entirely with that view but it is a fact that it has had its effect so much so that everywhere people began to protest against it. Some attempt is made, a very wrong and unwise attempt, to interpret this agitation as either set up by the Mysore Government or by some interested parties and that it is a farce. If anybody thinks like that, I should say he is a fool. I am using very strong language because as I know the whole population was upset and they thought that they will lose Belgaum and portions which belong to us by right, geographical contiguity and by every standard of judgment which apply to these border questions. Therefore they said that they are going to lose something very precious. We have seen the agitation went on. It did not go on as it happened in Maharashtra in some few selected places. Here it went on even in the remotest villages in Mysore, in villages in Chickamagalur and in several places like Chitradurga and other districts. These places are not contiguous and have no immediate connection. Even there this agitation went on. If it happened only in Belgaum or Dharwar, it is something. But it went on throughout the State and in fact in places far remote from Belgaum it happened. It is unfortunate that because of the activities of certain unruly elements there was firing in Davangere and Harihar, in my own district, and five people died. It is most unfortunate I wish it had not happened. But mostly, it went on in a manner which was non-violent and well conducted. No particular body was responsible for these things because it is an upsurge, it was automatic it was a spontaneous and voluntary protest of the people against a suspected injustice that would be meted out to them by this resolution.

When this resolution came up again before the Working Committee quite a number of friends agreed with me when I said that-I am not going to disclose what all happened there—unless the terms of reference are agreed to or decided or known, it would not be correct to appoint either one man commission or three-man commission or any commission at all. That was appreciated. There was a lacuna in the resolution passed on 23rd May 1966 at Bombay at the time of A.I.C.C. session. Therefore they agreed that it should be done and as a result of the appreciation of this fact the Chief Ministers of Maharashtra and Mysore were directed to decide upon the terms of reference and if possible, to come to an agreement on those terms of reference. I immediately wrote to the Chief Minister of Maharashtra that I am willing to discuss these

(SRI S. NIJALINGAPPA)

things. It is good that we discuss these things. He may kindly come to me or I would go to him either way we could do. I invited him and he was kind enough to agree that he is going to come to Bangalore. The date was not fixed. I wanted to have it as early as possible but he had his own trouble about Bombay water scarcity and other things and possibly he had to discuss this matter with his colleagues, and as a result there has been some delay. I have written to him that the 7th of next month would be a convenient date. I have said that we may sit in the morning and in the evening and if possible we will do our best to come to some terms which can be agreed upon as terms of reference for the commission that may be set up. It is for the Central Government to do so. I read in the papers today that Sri V. P. Naik has been kind enough to agree to be here on the 7th of next month. I have not received his reply. I am sure he will agree; he is a good man and I hope that we may come to some terms which can be agreeable. That apart, he is coming to Mysore as an honoured guest of this State and I hope he will receive all kindness and courtesy. I on my own behalf assure this House and the people of my State that everything will be done to see that terms are agreed upon which will be acceptable to both parties. But having done so, I have to submit that some people have been making some sort of political lever and making references against me. I do not propose to take much notice of it but let me assure the House that I have done nothing which can affect the interests of the State. Let me also say that I am as much interested in Maharashtra as in Mysore because we all belong to one country. I do not appreciate the way in which this agitation is carried on in Maharashtra. It is not the common man who is interested in this; it is a few people who want to make use of emotional upsurges who have been at the back of this movement. The common man is not upset and he does not know it. This agitation is whipped up and fostered by some people just because it is capable of emotional outbursts. That is how it is going on.

SRI S. GOPALA GOWDA.—Do you mean the agitation that took place in Bombay or here ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—My friend was not present when I made preliminary remarks.

Therefore I say that this is a matter which concerns only a few people. I said how wrong this agitation is. Having said this, I come to the question of the border itself. I want to reiterate some of the statements I have made on the floor of this House before. After all, there are principles, accepted policies on the basis of which this question of border is to be decided. The Dhar Commission, the State Reorganisation Commission and a few other commissions were there. They have pointed out and stated what the terms of reference are and on what basis should boundaries be fixed. They in their view think that though language should have a vital part to play in coming to a decision on these points,

there are equally important considerations, namely, geographical contiguity, economic development, transport facilities, administrative conveniences and other considerations. These are the principles which are accepted. They have been enumerated in detail in the Report of the States Reorganisation Commission on the basis of which the new States came into existence. All these matters were discussed in detail and certain conclusions have been reached. I take one by one.

Regarding Bidar, I think Mr. Bheemanna made very relevant remarks yesterday. What happened regarding Bidar District is known to everybody: Bidar comprised of three linguistic portions. The majority was in Karnataka. Part of it was in Maratwada, part of it in Telangana. So, the Members of the legislature elected by those areas of the district, all the three sections met and they carried on discussions. And after a good deal of discussion, they decided that these were portions which had to go to Karnataka, these the areas which had to go to Maharashtra, these the areas which had to go to Andhra Pradesh. It was definitely understood and the district was divided into three parts. Otherwise, the entire district ought to have joined Karnataka, if certain principles had been accepted. But our own people said, there are large sections and areas where the percentage of Telugu speaking people is much more than 70 per cent, let them go to Andhra; there are people in areas where more than 70 per cent of people speak Marathi, let them go to Maharashtra. So the Legislators representing all the three areas met together and decided. Even at the last stage, when the matter was being discussed in Parliament, there was a small area, in fact two small areas which were Telugu speaking areas—I think MIRNA and YELKAL. So we said, all right, you feel strongly about it, you better have it, we accept it. It was accepted by the persons who at the time were accredited representatives of the people in the Legislatures. Therefore, I want to know what reason there is to open this question. Once the question has been decided by the representatives of the people themselves, I do not understand why we should open it again? It is not wise to open. The people themselves are keeping quiet. It is only for the purpose of politics some people set themselves to get elected. And in these elections, one significant fact must be appreciated, and it is this. We of the Congress never set up candidates on linguistic basis. We have set up candidates based on the Congress election manifesto we have issued to the country. It not only applies to Mysore, it applies to Maharashtra, Gujrath and it applies to the entire country. It is on this basis that we set up our candidates. No doubt we win and sometimes we lose. But the fact that we lose in a particular area should not be misinterpreted to mean anything in favour of the linguistic candidates. Therefore it does not lie in the mouth of anybody to say that because we have won we belong to one portion and we belong to a particular State and because we lose, they should be in Maharashtra. I will therefore submit this: Is it possible by any human attempt to so decide the boundaries that even some people do not remain belonging to

(SRI S. NIJALINGAPPA)

Marathi language or belonging to Kannada language in Maharashtra? It is impossible. You cannot do that. It is not possible and it is not good if it happens, because round about 15-20 miles wide belt, people understand both languages. There is no difficulty about it. Why should we rake up all these things, I want to know. We wanted linguistic States, we got them and we have been working them satisfactorily. There has been a lot of development and what is the meaning of opening the old sores which have been decided definitely, not by any State Legislature, but by a highest legislative authority in the land, namely the Parliament. So, the question of Bidar district has been decided once for all and I do not think it is possible to open it again and I have made it clear that Bidar cannot be touched once again. It is a people's decision. Because some people complain here and there, it cannot be possibly opened. The Commission very wisely said that taluk or tehsil should not be disturbed. It has not been disturbed except in a few places. And regarding even the latest Commission, the Shah Commission that was set up to demarcate the boundary between the Punjabi Subha and Hariyana the same principles have been accepted, that is, tehsil should not be broken up. There are also other considerations: economic development, administrative convenience, history, transport facilities—all these I think are enumerated already. Tehsil should not be broken up. Here also the same decision has been taken. In fact they have not even broken the districts except in cases of extreme necessity and they have done so in very few cases. Even the Shah Commission has given a few villages to the Hill Tract Himachala Pradesh because these villages are on the Hills. Beyond that, no other consideration has been taken into account in deciding these boundaries. Here also, I submit, 70 per cent has been fixed as the percentage of population which would necessitate a change. I ask my friends whether it is not a healthy decision, because...

[*Interruption by Sri Birje in Marathi*]

I am sorry to say that they all know Kannada very well. If they want to get any reply from me, let them ask me in Kannada.

[*Interruption by Sri L. B. Birje in Marathi*].

I am submitting this one important fact. They fixed 70 per cent. Less than 70 per cent should not be changed, because if you change and transfer these areas, they that remain will be left in the lurch; therefore they wanted that a certain people who are speaking a particular language should remain in the other states in some strength. Supposing it is reduced to a very small minority, these minorities will be neglected. If they are in a fairly large percentage, I am sure they will have strength enough to fight and get what they want. After all, the problem of a minority is this: whether their interests are protected, whether their language is protected, whether their culture if any,

is protected. Let me say, I have answered interpellations and questions on the floor of this House that Maharashtrians have never been discriminated against. Mr. Kadam yesterday said that there are no teachers in Marathi schools.

Sri B. P. KADAM.—Even now there are no teachers.

Sri S. NIJALINGAPPA.—Let me submit that it is the same case all over: I think my reply will satisfy him—that it is the same case in all the States, not only in this State, but in every other State, because education has been taken up at a rapid pace, where can we find trained teachers? I may tell you it is very difficult to get trained teachers, because of the poor pay, not much prospects, no influence and power. It happens even in Mysore and Kannada areas, in the rest of the State, we have been getting along with only 50 per cent of the teachers in our schools. Therefore, it is not fair to draw the inference that it is a case of neglect. We have started more schools and everything possible has been done. I can take the challenge if there is any State in India has treated the minorities in such liberal way as in Mysore. I take pride in saying that in Mysore nothing has been done to affect their interests adversely, whether it is in the matter of their language or otherwise more schools are opened, teachers are appointed, and even here we wanted to have a Marathi Reporter appointed. We made the best of attempts. But nobody came. That is because the average man in Maharashtra is not interested in what is happening here. Therefore, we are not able to get a man. It is only a matter of a few people agitating from outside.

3-30 P.M.

It was a very wise decision they took that 70 per cent of the population only who insist on transfer to another area may be transferred, but nothing less. That is because, they want to leave some people, speaking a certain language in sufficient numbers so that they can protect their rights. That it should happen so is the correct thing. Apart from that, are we taking them away from this country? Mr. Sivappa made pertinent remarks. Usually he is very wise in his statements. But he is more wise now. He made a really very pertinent remark for which I congratulate him. What has happened? How have they been adversely treated? Have they lost their rights in any way at all? I do not accuse them also. This is a State comprising of all the languages. We are not living in water-tight divisions. Even supposing all these areas are taken away, what happens? Do you mean to say that they will be more happy? As Mr. Sunthankar said, are heavens going to fall? They won't. Can we take over all the Maharashtra speaking people out of Mysore or Kannada speaking people out of Maharashtra? Some people do remain. It is the sacred duty of every state to see that they get what they want. Their language should be protected. Schools must be there. They must have sufficient number of people of their language. It is not only on the border. We

(SRI S. NIJALINGAPPA)

have lakhs of people remaining here itself, carrying on their profession—in Bangalore. We have a number of them. Not a single voice has been raised that we have ill-treated them. Neither can I make that allegation against the Maharashtra Government. I am told that four to five lakhs of Kannadigas remain in Bombay. They are in Bombay. They cannot do anything to them. It is one State. It is one country. It is one Central Government that rules this country. It is for the purpose of administrative convenience we have the linguistic States. I am told the biggest urban population of Kannada speaking people are in Bombay. That is the biggest urban population we have. Nothing can we say against that. We have to accept these things, and that too when it has been decided by competent authority, and by the highest authority.

Of course, I am coming to the other question—Karwar. Have they any legs to stand on? It is true that a lot of attempt—every attempt is being made to tag on Goa to Maharashtra. I am not dealing with that question now. I have dealt with that before. Allright, let us see who is to decide that. Is it the people of Goa or some one outside. Let Goans decide. We are not giving them even breathing time. I will now come to Konkani language. Konkani language has no script. In the whole of India, people who talk Konkani are about 13 lakhs.

[*Interruption*].

My friend has got a very imaginative brain. He gave figures which astonished me. I never want to say want of responsibility. I have got reports here. Let him go through those reports—the Census of 1951 and 1961. The entire Konkani speaking population is about 13 lakhs. It is not more than that. Out of that 13 lakhs—I will tell you why my friend has got an imaginative brain and why he is saying that they are more. People who had four hundred years ago Konkani as their mother tongue, if they had continued to develop their language, they would have been 25 lakhs today. Four hundred years ago, when the Portuguese came, people rushed out of Goa. Some of them ran to the north and some to the south. Those that ran towards north went to Maharashtra and those that came to the south remain in North and South Kanara. Half of the Konkanis remain there. What happened? As is usual with good Kannadigas with their culture and tradition, they tolerated them and they gave them every protection and their language is flourishing today as it was four hundred and fifty years ago, whereas in Maharashtra, it is dead practically. Konkani is not the mother-tongue of any Maharashtrian except those who have migrated either from Goa or from Karnataka. That is the position. Because, as we know and as a matter of fact, of people who have gone to Bombay, whose mother tongue is Konkani 75 to 80 percent from Goa. The rest mostly go from your district Sir, for obvious reasons. They are the best hotel keepers. Particularly, they run very good hotels. Their numbers are large.

Mr. SPEAKER.—There are others also. (*Laughter*)

Sri S. NIJALINGAPPA.—Their mother tongue Konkani has been killed there in Maharastra smothered as it were. It does not exist. In the entire Maharashtra State, except in Bombay city, where there are about 1¾ lakhs, there are not more than four to five thousand people who have recorded their mother tongue as Konkani, whereas here in Mysore, there are more than five lakhs of people. We have protected them. Konkani is spoken as well here as in Goa. That is the position. It is true, if those people who had run away from Goa had been treated with the same courtesy and consideration at the hands of Maharashtrian people, of course, their number would have been certainly possibly 25 lakhs. But today, it is only 13 lakhs. That is the report of the census. Out of the thirteen lakhs, six lakhs live in Goa. In Goa itself, there percentage is about 90. People who have recorded their mother-tongue as Marathi is possibly about two per cent or about 19,000. People who have recorded their mother tongue as Kannada is about 5,000 or a little less or more. Goa does not belong to either of us. It belongs to all of us. It is part of India since 1962. While six lakhs of people live there, about 1¾ lakhs in Bombay, five lakhs live in the two districts in Mysore—North Kanara and South Kanara. South Kanara has about three lakhs and North Kanara has 2 lakhs. That is the position. There are about 80,000 people living in Kerala. That is how it is distributed. I ask, what right has any Maharashtrian or for that matter anybody else to claim that Konkani is their language ?

Sri B. P. KADAM.—Konkani people want it.

Sri S. NIJALINGAPPA.—Konkani people do not want it.

Sri S. GOPALA GOWDA.—Because Mr. Kadam has decided that Konkani is a dialect of Marathi.

Sri S. NIJALINGAPPA.—I was coming to that.

Mr. SPEAKER.—Konkani people are safe, because, he has not been given authority. He may decide for himself, I know, but we are not submitting.

Sri S. NIJALINGAPPA.—In this House, there are people, possibly five or six people, whose mother tongue is Konkani. Except my friend Mr. Kadam, all others do not admit that Konkani is a dialect of Marathi. Why it is said so I will take just some time to explain. Mr. Gearson, who was in charge of the Census, round about 1911 or so, he stated—Konkani seems to be a dialect of Marathi. But at the same time he has said that a lot of protest was being made about this inclusion. He has added a para in which he says—my knowledge of languages is not complete. It is rather very small. I get more and more information. It may be possible to change my view. Then, it has become possible because large number of scholars who have studied deeply into the languages, especially, Konkani, all of them have agreed that Konkani is an independant language. It has developed itself

(SRI S. NIJALINGAPPA)

separately and these people came and established in Goa and the Western Coast. After Gearson published the Report in 1921 they were enumerated as a part of Marathi. In Cawasji Jahangirjee Hall in Bombay an all-India Konkani people Conference was held representing various areas; they met and decided that they have nothing to do with Marathi; they were surprised that they were tagged on with Marathi language, and said that their language was different and therefore wanted to be enumerated separately. It was so done since 1931. It has been enumerated as an independent language in the Census of India and according to this census report, I have given the figures. So, who can say that Konkani language is not an independent language? In that case, I can claim, Maharastra can claim and Gujarat also may claim. But what do the Konkani people themselves say? The all-India Konkani Conference said that they were separate from Marathi and they did not want to be included. That is accepted and the enumeration has gone on. Just because a few friends claim that it is a dialect of Marathi, it cannot be so. Who can decide it? What do the Konkani speaking people say? Do they admit it? Except a few who possibly have political considerations and continue to be in politics and get themselves elected, nobody will claim that Konkani language is a dialect of Marathi. Even Goa. To whom should Goa go?

SRI N. O. SAMAJI (Belagaum II).—It is according to the wishes of the people there.

SRI S. NIJALINGAPPA.—Sir, I do not want to go into those details. Therefore, I say that Konkani does not belong to Marathi or Kannada. It is a very unacceptable argument that it is a dialect of Marathi and it has no meaning; may I say, it has not much sense also?

What is the percentage of Marathi Speaking people in Karwar? It is 6 per cent and that again is according to the 1961 census. Only one village has a majority of Marathi speaking population and that village is an island where there is the Light House—far away in the sea. There, Government officers are transferred from Maharastra and this is the only village where they have got majority of Marathi speaking people. So, how can they claim from hundreds of miles that it is their border? Again, Supa and Haliyal have 56 and 46 per cent. But, can they claim on that account? They want Karwar because that is an important port. If they want to get Goa, unless they lay their claim round about Goa, they cannot claim it. So, they want Karwar and say that Karwar belongs to them Because they want to lay claim to Karwar their reason is, there is majority of Marathi speaking people. When Konkani was separated and given a separate place in the enumeration of the census, not a word was spoken. This argument is coming late. Therefore, there is no question. Just because Goa is to be claimed by Maharastra, they say, all these areas just around Goa are theirs. Goa did not belong to India at that time. It was still in the

possession of Portugal. But, we knew, they knew and everybody knew that it will come to be a part and parcel of India. Knowing this and for this purpose that this claim was made by them. This claim is made and on the same grounds demand was placed by our friends at the time the States Reorganisation Bill was being discussed in Parliament. I may submit, Sir, all these areas which are now being claimed from Mysore to Maharastra were subject matters of discussion. They came one after the other and they were all defeated and finally it was decided that these areas should go to Mysore. Having remained so, people are quite happy. Nothing has happened. So, we cannot reopen this subject.

But, there is one thing because, as I said, it is not possible to make a sort of an ideal line of separation. Therefore, section 21 of the S. R. Act was there saying, if there are differences, they may be brought before the Zonal Council. At that time, nobody thought that the entire areas were to be reopened, districts would change, taluks would change. They only thought that if there is any real difficulty and if it is possible for the Zonal Council meeting and deciding things and themselves, agreeing to do so, this may be done. That was done between Andhra Pradesh and Madras. They said: 'all right, we agree that some villages may go that side and some villages this side'. It is not the Pataskar formula. I know Sri Pataskar since very long and we have worked together when the formation of linguistic State took place. Sri Pataskar was with us for a number of years. He did not formulate any formula. Therefore, it is agreed even today. There is a difference between our asking Kasargod and Marathi friends asking these areas to go to Maharastra. We are asking Kasargod not so much because there is agitation but because we have a just claim and it is an admitted claim. The difference between Mysore and Maharastra is we have not admitted their claim except minor adjustments but so far as Kerala is concerned, it has admitted the claim. A series of correspondance has gone on and the President of the P.C.C. of Kerala Sri Govinda Menan, has written a letter that these matters should be decided and said 'I admit that these areas belong to you'. Even though it is an admitted case, politics in Kerala have been changed and several governments have come and gone. Now there is President's rule again there. A number of letters have been written and in one of the letters written in 196[illegible], they say that of the three firkas Kumbala and Manjeswar may be agreed. So far as Kasargod is concerned, this may be left to a Tribunal. In this case there has been an admission that these areas are Kannada areas, and it is admitted by the Kerala people, all their leaders, all their spokesmen and all the leaders of the Congress Party. Therefore, it is an admitted fact but exactly where to draw a line so far as Kasargod is concerned, there is some difference of opinion. Whereas, in the case of Maharastra, we have stoutly opposed about Bidar and in the case of Karwar it has to be admitted that Konkani is not their language. There has been some admission regarding certain areas in Belgaum district and Kohlapur and South Sholapur and others. we said, there is

(SRI S. NIJALINGAPPA)

possibility. But, regarding Belgaum City, there is absolutely on case from any point of view. They put the biggest value on that City. There again I am not speaking without authority. I am not emotional but I am stating facts. Who decided that the entire Belgaum district should remain in Karnataka? It is the foremost Maharashtrian of that time—not I and not these friends but Sri N. C. Kelkar.

SRI B. P. KADAM.—Who is he ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—My friend's knowledge is only this much. If they do not know their own uncrowned king of Maharashtra who succeeded Lokamanya Tilak, I am only sorry.

SRI B. P. KADAM.—Whom did he represent ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—He represented the entire Maharashtra. Sri N. C. Kelkar decided as long ago as 1921 and in 1922 it came into operation. Since then this Belgaum, the entire district, remained in Karnataka so far as Congress organisation is concerned. When the S. R. C. came we ourselves said that one taluk of Belganm district, Chandgad was having more than 70 per cent of the people speaking Marathi and we do not want this area and they can have it. Similarly we said in Raichur and Gulbarga. We ourselves volunteered. We wrote to them that we do not want them because more than 70 per cent of the people speak Telugu and they do not belong to us linguistically. I do not know whether any offer has been made by any other State. We did it. We said that Chandgad may go there and it has gone there. In 1922 not a whisper was there against the decision of Sri Kelkar. Of course no other party was there.

SRI V. S. PATIL.—Did he say in 1921 or 1929 ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—It was decided in 1921 and in 1922 it came into operation, when the new province was formed for the purpose of Congress organisation. I am speaking of the Congress provinces. They were formed in 1921 and 1922. Since then we have been operating and not a whisper was there and this decision of Kelkar has been accepted and implemented and subsequently in 1924, the only Congress annual session in which Mahatma Gandhi presided was held in Belgaum. The Working Committee decided that the next session of the Congress should be held in Karnatak and they selected Belgaum. Nothing was said against it by anybody. It was the most important session of the Congress because the Father of the Nation presided over it and we remember that with gratitude and pride.

SRI V. S. PATIL.—Was the 1924 session held there at the instance of Gandhi or at the instance of Balagangadhar Deshapande ?

SRI S. NIJALINGAPPA.—It was decided by the Working Committee and I, as a student, went there. Nothing was said against. I was in Poona college studying for Law.

Then, in 1929 the Maharashtra literateurs wanted to hold a conference, Sahitya Parishad, in Belgaum.

SRI B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—They did not want. We wanted it.

SRI S. NIJALINGAPPA.—Whoever it was, they held. It does not matter. What was the result? We protested against the holding of the Parishad in Belgaum. We said, who are you to come? It is the same Sri Kelkar, Sri Potedar and others great literary figures of Maharashtra, who issued a statement saying, "you please do not prevent. We are holding the conference because of certain conveniences. We do not claim Belgaum city for ourselves." They have issued the statement. That was the position. We protested against the holding of that conference in 1929. Then, the Dhar Committee, Fazlali Commission and a number of other commissions have all with one voice given their verdict that this city belongs to Karnataka and Karnataka alone. I do not understand our friends claiming it. Possibly, there are now reasons for claiming. What was once unimportant has become very important now. It has been the District Headquarters of the entire four districts of the Division. Belgaum area formerly belonged to Bellary district. Later there was separation. This was formed into a separate division and in that division in the ex-Bombay State, Belgaum for 90 years is the headquarters of the entire division. It has got connection with the taluks and four districts. Can we disturb it now? It is not possible. Now after the formation of this new State of Mysore in which it became a part, it has had improvement. It was neglected one and we wanted separation for all these areas. We wanted to have separate Karnataka because we were at the tail end of Bombay State, at the tail end of Hyderabad State, at the tail end of Madras. Only it was the old Mysore and Coorg that remained whole. Therefore, we worked for it and fought and we got it and when we got Karnataka we got this also. After getting this, the people were satisfied and not a whisper was said. Belgaum had not even water supply, no power, no sanitation, no educational institution. Today they have educational institutions in all departments. New roads have been constructed, and new institutions are coming up. They have first class protected water supply, proper drainage and we have just sanctioned 40 lakhs for Conservancy and what is more, the entire town is having a new look a fresh look and a presentable look. It is therefore possible that they are very anxious to have it today. I do not think it is possible for them to have it because history speaks against it, geography speaks against it, culture speaks against it and language speaks against it. Therefore I say it cannot go. About Nippani town I admit it has relatively majority Marathi Speaking population. It is a commercial town and it is not good for anybody to change its complex. If anybody takes up the question of Bangalore, who should get it? Sri Nadar should get it? If tomorrow you take Bombay, who must get it? A maritime state must get it. I am not unwise enough to have it that way.

Sri B. P. KADAM.—Why don't you try?

Sri S. NIJALINGAPPA.—Between these two towns in Belgaum District I own that there are certain villages which we can transfer. There are certain villages included in Maharashtra which are Kannada-speaking. We admit it and they admit it; it is an admitted fact.

(*Interruptions*)

4-00 P.M.

Mr. SPEAKER.—I am making the last request. If anybody has not got the patience to hear the Chief Minister or any member addressing, I would certainly ask him to retire from the House.

Sri V. S. PATIL.—If any blatantly false statements are made, are we not entitled to refute them?

Mr. SPEAKER.—Once or twice I can understand. If the member imagines everything as blatant and if he disturbs at every stage, what am I to do? Shall I analyse and find out how many interruptions are there after the Chief Minister began his speech and that too on every trifling matter? There must be a certain amount of decency and decorum.

Sri S. NIJALINGAPPA.—So, Sir, there are admittedly small areas which are Kannada-speaking and Marathi-speaking; it is only those matters that the Zonal Councils were expected to deal with. Now to rip open the whole question does not appeal to any practical sense. We have taken these matters into consideration and I think we met twice in the Zonal Council. The matter came up but unfortunately after the separation of Gujrat from Bombay and the formation of two States, we were removed from the Western Zonal Council and now we have been permanently in the Southern Zonal Council. Now, the old zone is not operating and it is still a point for consideration whether this zone should be re-created and this matter referred to the Zonal Council. It is a matter which we all have to consider because it is a question of law. It is a question which according to the Act will have to be decided by the Zonal Councils. But what shape it takes we shall see. We are agreeable to the transfer of some of these small areas. I havewritten at letter to the Chief Minister in 1962 and I again wrote to the presen Chief Minister in 1965 that if he agreed I would send him some time in September 1965 a list of the areas which could be transferred from Mysore to Maharashtra and from Maharashtra to Mysore. In the meantime the trouble with Pakistan arose. So, I am sure that these are the matters which will come up for consideration. If it is agreed on both hands, this may be done and on the principles I have already enumerated. This fact is borne out by a statement made by my friend Sri Chavan. Referring to the States Reorganisation Act, 1956, the Government of Maharashtra says (in its first complaint to the Zonal Council): "While this enactment settled finally in the highest democratic

forum of the country the main framework of the Reorganisation of the States, a large number of marginal territorial adjustment still remained to be considered." I agree. Whether it is one-man commission or three-man commission, somebody has to do it. If we agree among ourselves, it is very good. If do not agree, somebody else may decide it subject to this statement made by the Maharashtra Government itself. As I said before, so far as Kasargod is concerned, it is an admission made by Kerala. The Congress, other political parties and those who hold power in Kerala admit that this belongs to Mysore and they only say, "Please wait for some time." Therefore, it is an admitted fact. Here also what is admitted is a few villages this side or that side. That has been the considered view of the Mysore State, of the Mysore Congress and of all people who are rightminded because we do not want that people suffer. An allegation has been made that we have not been treating them properly in the so-called Maharashtra areas claimed by them but not admitted by us. In 1956 there were 780 Marathi primary schools and last year it was 874; 100 schools more. The number of teachers in them was 2,221 and last year it was 3,841. The number of pupils were 81,200 and odd and a few months back it was 1,27,000 *i.e.* 50 per cent more. Is this a case of neglect? Therefore, I stand by the statement I have made and by the statement the Maharashtra Government has made and the admitted areas and areas agreed to be exchanged are known. Let us do it. There are some areas which are predominantly Kannada speaking which can come to us and there are some villages which are predominantly Marathi-speaking and I am willing to transfer them to Maharashtra on behalf of the Mysore Government. This agitation which took place a few days back was a spontaneous agitation and in this connection I should like to read the resolution passed by the Mysore Cabinet:

> "The Government of Mysore take strong exception to the proposal now before the Government of India for appointing a one man commission to deal with the issues relating to the inter-State boundaries between Mysore, Maharashtra and Kerala. The reopening of settled issues instead of examining minor adjustments which can be mutually beneficial is bound to arouse passions and release forces which will have to be reckoned with in the context of the General Elections due to be held in February 1967, as could be seen from the strong reactions in all parts of the State against this proposal. While disapproving of the tactics employed by the Maharashtra State to bring pressure to bear upon the Government of India to appoint this Commission, the Government of Mysore desire to make it clear beyond all doubt that the people of this State do not agree to the reopening of these issues in the present context and will resolutely oppose all claims by whomsoever made upon the territories which by right belong to Karnataka. The Government of Mysore would request the Government of India in all seriousness to desist from taking any hasty step in the

(SRI S. NIJALINGAPPA)

> matter of setting up a one-man commission without first settling the terms of reference to be agreed to by the State concerned and to postpone consideration of such controversial issues until after the elections are over."

This resolution is dated 9th June 1956. So, we have made it clear that except minor adjustments it would be unwise to rip open these matters. I have dealt with the problem in some detail. There are certain attempts made that we may pass a resolution condemning this and that. I would appeal to this House that this is a time when a delicate situation exists. The Maharashtra Chief Minister is coming to Mysore. We have to discuss these things with him, As I have said before, this is our stand and we stand firmly by it. Maharashtra's position has been made clear by them; it is not new. If both of us agree, it is still possible to effect these minor changes. After all, as I already pointed out, what happens? All of us belong to the same country and I have made it quite clear in many of my speeches in public that these States were formed on the recommendation of the Fazal Ali Commission. We have been demanding the formation of these linguistic States purely for the purpose of better administration of these areas and their better development. If even today the people feel that it is not good to continue them, that their existence militates against the general interests of the country, they can as well do away with them. What is the position today? Today we have got enemies outside watching very carefully and keenly how we are developing. Both the East and the West are watching us. Is this the time when we should fight over these small things? Is there not poverty? Are there not other difficulties? Are there not many problems for us to solve? Are there not enemies watching at our doors? Have we not got enemies round about? Have we got any definite friends anywhere? I do not know.

SRI V. S. PATIL.—You have no friends anywhere.

SRI S. NIJALINGAPPA.—Therefore let us be friends amongst ourselves. Mr. Patil is a very wise man, a very intelligent man, a very clever man and he is able to understand the situation properly and that is why he says we have no friends. So I appeal to him let us make friends amongst ourselves. If they have any difficulties let them bring them to our notice and I am willing to consider them and remedy them and I assure them on behalf of this House and on behalf of my people that if anything is done here which is against their interest it is our sacred duty to see that their interests are protected. So if there is any difficulty and if there is anything against their interests, let them bring it to my notice and I shall remedy them. This is not the time when we should fight amongst ourselves. Agitation does not pay. This is a very delicate situation. People outside do not know these things. They do not know the facts. It is not as if Islam is in danger and therefore have Pakistan. Is that the approach that one should

adopt ? Are we in danger like that ? Have we not got other important problems to tackle in our country ? Is this matter an important one now? Everybody in the country is keeping quiet. Let me submit that no other State in India is agitated over these things. They are all keeping quiet and so why Maharashtra alone should agitate ? I appeal to them, please, do keep quiet for some time ; we can settle this question ; it is possible for us to deal with these minor differences and settle them and so let us wait for a proper time and a proper opportunity. We will do it, but this is not the proper time for it. Neither is this the occasion when we should fight amongst ourselves over these small things. We may have troubles, but we have to remedy them and remove them. The Maharashtrians are as good as our own people. Therefore I appeal to them and to the conscience of our country never to allow ourselves to be deflected from the duty that we owe to our country and to our people.

I find that there are certain amendments moved. This is not the time when we can say that this is our definite stand and we will not move from it. I would submit that this question has been discussed thread-bare. I will keep these things in view when I meet the Chief Minister of Maharashtra. We will discuss and see if we can agree upon the terms of reference. It is possible that the terms of reference may be agreed to. If it is not, all right, let us leave it to the Central Government and to the Ministry in charge of these affairs. If there is a decision, we will see if we can accept it or not. But today there is a delicate situation and so these things will have to be dealt with very carefully, delicately and wisely. We have expressed ourselves very frankly and openly and now let us leave it to the Government to deal with it in the best interests of our people.

SRI V. S. PATIL.—May I have a clarification from the Chief Minister ?

MR. SPEAKER.—I will try. We have been deliberating upon this vexed problem for the last 4 to 5 days and even on basic facts there is no agreement ; statistics referred to are not agreed upon and even they are being questioned. That being the case, I do not know how one will be satisfied by a clarifications. I have no objection to spend 20 minutes or half an hour on clarifications. But let it not make the situation worse. Let the clarifications that are being asked be very restrained and reasonable and to the point. If I find anything unreasonable in the question put or clarification sought, I have got the discretion to disallow it. Simply because I allow a member to ask for clarification, if it is going to make the situation worse I am not going to allow any clarifications. Therefore I would request the hon'ble member to put the question to me and the Chief Minister to answer it only after I have allowed it. It is not that I am going to shut out clarifications arbitrarily. I mention this only to see that the situation is not made worse by clarifications.

SRI V. S. PATIL.—I wish to know only one thing from the Chief Minister. He has mentioned the number of Marathi primary schools

(Sri V. S. Patil)

that were there in 1956 and the present number. He has shown the increase both in the number of schools and the teachers and the children. May I know from the Chief Minister whether the proportion of the increase in the number of Marathi school, children and teachers is in consonance with the increase in the Kannada schools, teachers and pupils or whether it is something more in Kannada than in Marathi?

Sri S. NIJALINGAPPA.—In fact, this question agitated my mind just a week back. When I met the Chairman of the School Board at Belgaum, I asked him this question while discussing some other things and then he told me that he had been rather unkind to our own children and that the percentage of increase in the Kannada schools was much less than what was provided for, for Marathi schools.

Sri V. S. PATIL.—Are there any statistics to prove it?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I am willing to give statistics to my friend.

Sri V. S. PATIL.—Then, Sir, the Hon'ble Chief Minister as well as other members of this House have stated that if the Marathi people have any grievances they should be brought to the notice of Government. Apart from small things, I should like to mention one important matter hankering in our minds, and that is, without any fault of the voters of Belgaum City and Nipani City their municipal administration has been superseded and Administrators have been appointed by Government both in Belgaum and in Nipani for no fault of the people. Some notifications issued by the Government were illegal and that is why the elections have been held to be invalid. The Government have not done anything since then to legalise their orders and to hold elections immediately and give the people the rights which they were exercising before under the law. This is one of the reasons on which our people are basing their claim to say that this Government want to suppress the popular movement. So, are the Government prepared to modify their orders and allow people to have their own elected bodies in these two municipalities?

Sri S. NIJALINGAPPA.—Shall I answer, Sir?

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Chief Minister is ignoring me.

Sri S. NIJALINGAPPA.—I am sorry, Sir.

Mr. SPEAKER.—When the seven or eight Members participated in the debate and made very lengthy speeches, this point was not raised as a ground for agitation.

Sri N. O. SAMAJI.—I have raised it, Sir.

Mr. SPEAKER.—It might be when I was not present. Yet, I am inclined to allow it, so that even the little dissatisfaction, if there is any, could be wiped out. Any way, it did not receive that prominence or that place of pride, as it is called, in the course of the speeches.

Sri S. NIJALINGAPPA.—This is not the first time that Municipalities are superseded. There are any number of Municipalities that have been superseded. The work of the Municipalities is very carefully watched and wherever Municipalities misbehave or did not collect taxes properly or do not carry out duties properly, whether they are big Municipalites or small Municipalities, we have to see that they are superseded. In this case, it is fully on administrative grounds. Even a municipality like Hubli-Dharwar had to be superseded because administrative efficiency suffered and people were suffering. Therefore, it had to be done. We are eagerly waiting for an opportunity to see that they elect their own representatives. I may submit that even in my own place, Davanagere, which is an important commercial centre, the Municipality was superseded. People there are good. Still we had to do it, because the Municipality did not do their duties properly. Regarding the dissatisfaction of the people, excepting the Municipal members passing a resolution, the people of the two places are extremely happy, because the progress after supersession is stupendous and phenomenal. And Belgaum City too had never seen such great improvement.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬರಬೇಕಾದಂತಹ, ಹೊರಗಡೆ ಉಳಿದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಈ ಆಯೋಗದ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ? ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಸರಕಾರದ ನೋಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮದರಾಸ್ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಏಕ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲೈಂಸ್ ಶುರುವಾಯಿತು. ಆಂಧ್ರ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ್‌ದವರೆಲ್ಲರೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದರು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಡೆಯಿತು. ಯಾವ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಜಿಟೇಷನ್ ಇದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತೋ ಆ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಕೇರಳ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ.

Sri B. P. KADAM.—Was it right for the Hon. Chief Minister to make insinuating remarks against Sri Senapathi Bapat in his absence? It is better he withdraws them.

Mr. SPEAKER.—To the extent I have understood the Hon. Chief Minister, he said that Sri Bapat is one of the greatest patriots having some following in the past and he also said that there were one or two instances. My learned friend thinks that this is a reflection on him.

Sri S. M. KRISHNA.—It was said by the Hon. Chief Minister that the claim of Mysore on Kasargod has been very much of an admitted fact. And one of the reasons why an understanding could not be reached between Mysore and Kerala was because of political instability in Kerala. Now, Sir, the proposed Commission is supposed to go through the question of boundary adjustment between Maharashtra and Mysore on the one side and then Kerala and Mysore on the other.

(SRI S. M. KRISHNA)

There is no elected Government in Kerala today. Now, how are we going to decide about Kasargod in the absence of elected Government in Kerala ? Was not this justification enough to put off the whole question of boundary adjustment between these two or three States ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—Of course, it could be argued. In fact, I wrote to the Governor of Kerala because he still represents the Government. He has written to me to say that because there is no popular Government, the Mysore Government should take the issue with the Central Government. He has said that he is only an agent of the President. I am taking it up with the Central Government.

Mr. SPEAKER.—It would not be right to say that there is no Government in Kerala. There is a lawful government functioning there, particularly when the Centre is in charge and the whole Parliament is in charge of it. As the Hon. Chief Minister put it rightly, the Governor is there on behalf of the President when the President's rule prevails. Therefore he is the Agent of the President. Therefore, this Government need not have to wait for this purpose.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಸಭೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ವಿವರಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವುದರ ಪ್ರಕಾರ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗದ ನೇಮಕ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ ಅನ್ನುವ ವಿಷಯ ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಉಚಿತವಲ್ಲ, ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಬಾರದು ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ್ದು ಇರುವುದರಿಂದ any decision imposed by a third party like the one-man Commission is likely to create bitterness. All questions will also have to be re-opened and settled simultaneously along with that of Maharashtra by applying one common principle to all the States. ಆ ಮಾತನ್ನು ತಾವು ಹೇಳಿರುವಾಗ, ಒಪ್ಪಿರುವಾಗ, ಅಂತಹ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರತಕ್ಕ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಈಗ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆ ಇದೆ ?

Mr. SPEAKER.—What shall I say ? The Hon. Member is trying to rope in matters which are not here. Some notice has been given of some substantial motion, substituted motion and amendment to that which have not been admitted. If he wants the Chief Minister's or Government's reply to that, he is at liberty to correspond with the Government and get it. If it is a question of the opinion of the House, I have to admit it.

Sri BAPURAO HULSURKAR.—Is it not a fact, Sir., that certain amendments were moved with regard to Bidar and they have been withdrawn only after the Chief Minister has given an assurance......

4-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—Where ?

Sri BAPURAO HULSURKAR.—At Hyderabad.

Mr. SPEAKER.—I will have a copy of those proceedings placed on the Table of the House.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—The Hon'ble Chief Minister was pleased to say that elections in the border areas were not fought on language. May I know why successively and consecutively the Mysore Congress is being defeated in these areas ? Is it not a fact that the M.E.S., which fought the elections, placed only this issue before the electorate ? Were not these elections fought only on this issue and the electorate has given a clear verdict in favour or Maharashtra ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—These elections are held not for particular purposes. For Parliament elections have been held. They were defeated by independents once. A few months back, the Congress candidate won the Parliamentary election. Losses and gains have been there all along. My friends of M.E.S. did not stand on language; they stood on independent tickets, and they had not even a party. They stood on any symbol they liked. It is only in 1962 that this M E.S. party came into existence and stood on that ticket. Before that, they were all independents. I have got a report to say that they stood on independent tickets. The latest election was for Parliament and we have won it. Therefore, it is not an indication.

Mr. SPEAKER.—I have got the information about elections.

Sri V. S. PATIL.—We want explanation or information from the Government. If we want any information from you we will come to your chambers and get it.

Mr. SPEAKER.—If a mis-statement is made, it is as open to me as to anybody else to correct the mis-statement. When I referred to the figures and matters furnished, no objection has been raised. This Book, 'WHO IS WHO' contains the figures.

"Sri N. O. Samaji, independent candidate-votes for the constituency 53,401-votes polled in favour of Sri Samaji 18,505-Election results during 1945-Sri C. L. Pattanna Shetty, Congress candidate-votes polled 17,592.

Sri B. R. Sunthankar-Independent-Belgaum City..."

Sri N. O. SAMAJI.—[*Marathi*]

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—These books were supplied to my friends. They ought to have raised an objection when the books were supplied.

Mr. SPEAKER.—I am not entering into a debate.

Constituency electorate—57,592—Sri Sunthankar polled 27,643 and the Congress candidate 13,614-Independent Congress.

I have got figures of Mr. Kad am—also—Electorate 60,015 — Mr. Kadam Independent candidate...

Sri B. P. KADAM.—I have never given all these figures; I have not given a photograph.

Mr. SPEAKER.—Did I say that I have got a photograph of the member ?

Sri B. P. KADAM.—I declined to send the information, because I do not want any publicity.

Mr. SPEAKER.—What does he mean by getting up? I am reading what it is there in the book. I will pass on the book to the hon'ble member and give him 5 minutes time to study.

Sri B. P. KADAM.—I have never supplied this information.

Mr. SPEAKER.—The Commissioner supplies the information to the Legislature.

Sri B. P. KADAM.—Which Commissioner?

Mr. SPEAKER.—If the Member does not know it he may better know it.

The results are declared and published with regard to every detail. It is a open book. These facts cannot be hidden by anybody nor can the member say, 'I have not supplied it'.

Sri V. S. PATIL.—So far as the Eiection Commission is concerned. they have not recognised and they do not recognise these elections of various parties or groups which fought the elections. M. E. S. party is not a political party as such; it is a congregation of all the parties including the M.E.S. That is why the Commission has treated all the members of the M.E.S. as independents. There are Marathi Congressmen in our Samithi. Can you point out a single Marathi Congressman in your organisation?

Mr. SPEAKER.—One thing that is clear is that these candidates entered the elections as Independents; they have been shown as independents.

Sri V. S. PATIL.—Unless those parties are recognised, they cannot get a particular symbol.

Mr. SPEAKER.—They are all treated as Independents. Then those members had accepted that position. When the Commissioner says, 'Independent', now they cannot say that they did not go to the elections as Independents, because they were not able to gather strength in enough number. They were treated as independents, and were given a symbol like that, they accepted that symbol and entered the elections as independents, and what is more, if at least they had polled more than 50 per cent of the total votes, they could say that.

Sri V. S. PATIL.—I have one more request to the Hon'ble Chief Minister. Even though we have fought these elections several times, still the Government is firm in saying that the elections were not fought on linguistic issue and they are persistently saying it. May I now request the Hon'ble Chief Minister as to whether he is prepared to fight in the border areas the coming elections only on this issue?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I am a staunch Congressman. I never think of fighting elections on any other ticket. But, you can try.

Mr. SPEAKER.—This is an authorised publication. The House may see this book.

Sri S. NIJALINGAPPA.—I do not change colours and I do not wear Congress badges when I go to the Congress Session just like Sri Sunthankar.

Sri V. S. PATIL.—In the answer given by the Chief Minister there was some heat. It is not our intention to go against any organised political Party, and it is not our intention to grab property belonging to others. My submission is that we criticise the Congress for the mistakes in the Congress party as such and in wasteful things they are indulged and national disasters created by their action. That does not mean we are anti-Congress. Our leader of the House need not take it in that way.

Mr. SPEAKER.—Has Sri B. P. Kadam got anything to say ?

Sri B. P. KADAM.—There was some mention of my name. I heard there is some photograph of mine.

Mr. SPEAKER.—I have said that there is a photograph, and there are some names under it.

Sri B. P. KADAM.—I heard as if you are saying something and nothing else.

Mr. SPEAKER.—I am grateful to all the members of the House for having co-operated with me in maintaining the high dignity of the House.

(Some of the members stood up to seek some clarifications)

If you go on seeking clarifications there will be no end for this. The House will now stand adjourned and reassemble after half an hour.

The House adjourned at Forty-five Minutes past Four of the Clock and reassembled at Seventeen Minutes past Five of the Clock.

(MR. SPEAKER in the Chair)

(Sri Lakkappa stood up to ask some clarifications).

Mr. SPEAKER.—I have said no further clarifications.

Sri K. LAKKAPPA.—It is a vexed problem, Sir.

Mr. SPEAKER.—There is no end for that. The Hon'ble member had his chance already.

Sri K. LAKKAPPA.—A new point, Sir, ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮಗೆ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನುಳ್ಳ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದನ್ನು ಡೀಪಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆಯೇ ?

Mr. SPEAKER.—He cannot expect the Chief Minister to answer that point. Don't put him in embarrassing position to answer that point now. Let not our Chief Minister be in a fix.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸುಂತಂಕರ್ ರವರು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಚಳುವಳಿ ಬಹಳ ಫೇಕ್ ಆಗಿ ಸರಕಾರದವರೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕೀಕರಣದ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮರಾಠಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ,

(*Marathi*)

ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಫೋಟೋ ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಸುಂತಂಕರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಸೇನಾಪತಿ ಬಾಪಟ್ ರವರಿಗೆ ಕಾಫಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಥಪೈರವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಇದೇನು ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—I do not understand it. The Chief Minister cannot explain nor Sri Sunthankar, who at prensent is not here to explain. Sri B. P. Kadam brought it to my notice that there is a small error in what I mentioned on the floor of the House. As a matter of fact I passed on to him also the book which he wanted and also the authorised publication and in that authorised publication by Election Commissioner, he has drawn my attention to another column headingRegarding party affiliation wherein against Mr. Kadam's name, it is said 'M.E.S.''. I will place the book on the table of the House.** If anybody wants to make a statement I , have no objection. I do not want anybody to feel anything is left unsaid. I am willing to clarify the position. The first two columns refer to the symbol given and the votes polled and the name ofthe Constituency. They are exactly as I have read. They are for the purpose of study and analysing whatever information is available. But the facts remain. It is not a recognised Party and no symbol has been given. Symbol has been given under the general heading 'Independent'.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—One point I want to mention. Under my name page 96, it is clearly stated that I am elected to the Mysore Legislative Assembly on the Maharashtra Ekikaran Samithi ticket.

Mr. SPEAKER.—We have embodied in his biographical sketch as he has given. All that I am saying is that officially he was shown as independent, but his belonging to that Party is well-known to every member of the House.

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಮೋಶಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ನಮಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆಳೆಯರೇ ಇಲ್ಲ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು......

Mr. SPEAKER.—I am not allowing, if every word is to be picked up and commented.

Sri GANGADHARA NAMOSHI.—I want to know the position of our State. For that reason, I am quoting a few words in brief.

Mr. SPEAKER.—It is irrelevent so far as the debate is concerned. If there are no friends, let friendship be cultivated.

Sri GANGADHARA NAMOSHI.—I will mention two words *for understanding* the position.

** Copy placed in the Mysore Legislature Library.

Mr. SPEAKER.—It cannot be permitted.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ದೇಶ ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಏಕೀಕೃತವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಷಯವನ್ನೇ ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ಕೇವಲ ಕೆಲವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಈ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳು ಜೋನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ವಿಷಯ ಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯು ಎರಡು ದೇಶಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕುಳಿತು ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಯಾವುದೋ ಪ್ರಬಲವಾದ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನವರಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರುಗಳು ಮಾಡಿದಂತಹ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I will always hold him responsible to the House How can he repudiate his constitutional liability ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I am always responsible to the House.

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಮೋಷಿ.—ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಎ. ಐ. ಸಿ. ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ. ಇಂಥ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ನೇಮಕವಾದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೊ ? ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಏನು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆಯೆಂದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ತಾವು ವಾಕ್‌ಔಟ್ ಏಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ? ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಗಡಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು ? ಮಿಕ್ಕಗಡಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ?

Mr. SPEAKER.—I will take the debate as being over. In the course of the debate I said and the House is aware that notice of an amendment was given by Sri Suryanarayana Rao and some other Members. What transpired with regard to that is within the knowledge of the Members and has been recorded, It is unnecessary for me to refer to it in detail again. The position that emerges from all that has happened is that the amendment notice that was given was under the impression that an amendment is permissible and amendment will be acceptable and therefore could be moved, but before it actually came to the stage of moving, the Hon'ble Member having realised that it may not be possible, he had given according to him notice of a substantive motion and therefore he had no idea of moving that amendment. Once the amendment is rejected and not admitted, then the question might arise whether the same matter could be re-agitated by him. It has to be remembered so far as amendments are concerned, the right is of the Speaker to select the amendment. It does not mean that every amendment should, as a matter of right, be allowed to be moved and the admissibility of the amendment also has to be considered. Admissibility of amendment is inter-linked with the